

Рішення, прийняті другою судовою палатою Вищого адміністративного суду України

ПОСТАНОВА

Вищого адміністративного суду України
від 12 липня 2013 р.

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів: головуючого — Швець В. В., суддів: Островича С. Е., Рибченка А. О., Федорова М. О., Юрченко В. П., секретар судового засідання — Добродуб К. Я., за участю: позивача — С. Н. П., представника позивача — Б. Ф. В., представників відповідача — С. Т. М., Л. Н. О., представників третіх осіб: К. С. М., О. Г. В., розглянувши у відкритому судовому засіданні заяву кандидата у народні депутати України в одномандатному виборчому окрузі № 11 С. Н. П. про перегляд за нововиявленими обставинами постанови Вищого адміністративного суду України від 14 листопада 2012 р. у справі за її позовом до Центральної виборчої комісії, треті особи: Д. О. Г., Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», про визнання дій протиправними та зобов'язання вчинити певні дії,

в с т а н о в и л а:

В липні 2013 р. кандидат у народні депутати України в одномандатному виборчому окрузі № 11 С. Н. П. звернулася до Вищого адміністративного суду України із заявою про перегляд постанови Вищого адміністративного суду України від 14 листопада 2012 р. за нововиявленими обставинами, в якій просить скасувати постанову Вищого адміністративного суду України від 14 листопада 2012 р. у справі № П/9991/1174/12 та прийняти нове рішення.

Реєстром передачі позовних заяв та касаційних скарг вказана заява передана судді-доповідачу Швець В. В. за № 25936/13 від 11 липня 2013 р.

В обґрунтування заяви позивач зазначила, що постанова від 14 листопада 2012 р. була прийнята без урахування істотних для справи обставин, що існували на момент її прийняття, проте не були і не могли бути відомі суду та заявнику. При цьому вказує на факти порушення виборчого законодавства при встановленні результатів волевиявлення виборців, що існували на момент прийняття постанови від 14 листопада 2012 р., мають істотне значення для справи, але встановлені були пізніше постановою ВАС України від 8 лютого 2013 р., у зв'язку з чим не могли бути відомі як їй, так і суду під час прийняття постанови.

Позивач та її представник у судовому засіданні заяву про перегляд постанови ВАС України від 14 листопада 2012 р. за нововиявленими обста-

винами та позовні вимоги, викладені в її позові, підтримали та просили їх задовольнити.

Представники відповідача у судовому засіданні зазначили, що С. Н. П. пропустила строк звернення до суду із заявою про перегляд постанови ВАС України від 14 листопада 2012 р. за нововиявленими обставинами.

Представники третіх осіб зазначили, що вказані в її заяві обставини не є нововиявленими, просили відмовити у задоволенні заяві С. Н. П.

Заслухавши пояснення осіб, що беруть участь у розгляді справи, з'ясувавши обставини справи та перевіrivши їх доказами, колегія суддів доходить висновку, що заява про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами підлягає частковому задоволенню з наступних підстав.

27 липня 2012 р. Центральною виборчою комісією (далі — ЦВК) було оголошено про початок виборчого процесу з виборів народних депутатів України 2012 р.

Відповідно до посвідчення, виданого 8 серпня 2012 р. Головою ЦВК, С. Н. П. зареєстрована кандидатом у народні депутати України в одномандатному виборчому окрузі № 11, який висунутий політичною партією Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина».

10 серпня 2012 р. ЦВК прийнято постанову № 248 «Про реєстрацію кандидатів у народні депутати України, які балотуються в одномандатних виборчих округах у порядку самовисування», відповідно до додатка № 2 якої зареєстровано кандидатом у народні депутати в одномандатному виборчому окрузі № 11 Д. О. Г.

28 жовтня 2012 р. відбулось голосування з виборів народних депутатів України в загальнодержавному виборчому окрузі та в 225 одномандатних виборчих округах.

Як вбачається з матеріалів справи, після повторного підрахунку голосів виборців в одномандатному виборчому окрузі № 11, 11 листопада 2012 р. ЦВК встановлено результати виборів.

Протоколом про результати виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі № 11 народним депутатом України обрано Д. О. Г., який одержав більшу відносно інших кандидатів, які балотувалися, кількість голосів виборців — 29 841 (двадцять дев'ять тисяч вісімсот сорок один).

23 листопада 2012 р. ЦВК прийнято постанову № 1980 про реєстрацію Д. О. Г. народним депутатом, обраним по одномандатному виборчому округу № 11.

Не погоджуючись з тим, що Д. О. Г. визнаний переможцем, незважаючи на численні порушення виборчого законодавства при повторному підрахунку голосів та при встановленні результатів виборів, С. Н. П. звернулася 12 листопада 2012 р. до суду з позовом до ЦВК про визнання протиправними дій

ЦВК щодо встановлення результатів виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі № 11, згідно з якими народним депутатом України обрано Д. О. Г.; скасування рішення ЦВК про визнання обраним народним депутатом України в одномандатному виборчому окрузі № 11 Д. О. Г.; зобов'язання ЦВК встановити результати виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі № 11 з урахуванням голосів виборців у кількості 2738 по виборчих дільницях №: 050131, № 050132, № 050133, № 050134, № 050135, № 050155, № 050164, № 050185, № 051478, № 051481, № 051483, № 051487, № 051488, № 051490, № 051493, № 051497, № 051499, № 051501, № 051507, № 051508, № 051510, № 051511, № 051513, № 051515, № 051517, № 051518, № 051520, № 051528, № 051531, № 051534, № 051535, № 051537, № 051540, № 051541, № 051543, № 051544, № 051585 на підставі протоколів зазначених дільничних виборчих комісій, які були протиправно невраховані; зобов'язання ЦВК встановити результати виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі № 11, згідно з якими народним депутатом України визнати С. Н. П.

14 листопада 2012 р. постановою Вищого адміністративного суду України відмовлено у задоволенні позову кандидата у народні депутати України в одномандатному виборчому окрузі № 11 С. Н. П. до ЦВК, треті особи: Д. О. Г., Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», про визнання протиправними дій та зобов'язання вчинити певні дії по встановленню результатів виборів депутатів в одномандатному виборчому окрузі № 11.

Постановою Вищого адміністративного суду України від 8 лютого 2013 р. визнано недостовірними результати чергових виборів народних депутатів України 28 жовтня 2012 р. в одномандатному виборчому окрузі № 11; скасовано постанову ЦВК від 23 листопада 2012 р. № 1980 в частині реєстрації обраного народного депутата по одномандатному виборчому округу № 11 Д. О. Г. та визнано відсутність статусу та повноваження народного депутата України; визнано неможливим достовірне встановлення підсумків голосування та результатів виборів народних депутатів України 28 жовтня 2012 р. в одномандатному виборчому окрузі № 11 та необхідність проведення повторних виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі № 11; зобов'язано ЦВК вчинити дії по організації підготовки та проведення повторних виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому округу № 11 відповідно до вимог Закону України «Про вибори народних депутатів України» (справа № П/800/99/13).

Вважаючи, що факти порушення виборчого законодавства, встановлені постановою Вищого адміністративного суду України від 8 лютого 2013 р., є нововиявленими обставинами, заявниця звернулася із заявою про перегляд за нововиявленими обставинами постанови ВАС України від 14 листопада 2012 р.

Частиною 1 ст. 245 КАСУ передбачено, що постанова або ухвала суду, що набрала законної сили, може бути переглянута у зв'язку з нововиявленими обставинами.

Відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 245 КАСУ підставою для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами є істотні для справи обставини, що не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою, на час розгляду справи.

На думку С. Н. П., нововиявленими обставинами є порушення виборчого законодавства при встановленні результатів чергових виборів народних депутатів України 28 жовтня 2012 р. в одномандатному виборчому окрузі № 11, що знайшли своє підтвердження в результаті перевірки виборчої документації Міністерством внутрішніх справ України та встановлені постановою Вищого адміністративного суду України від 8 лютого 2013 р.

Крім того, при розгляді справи за її позовом 14 листопада 2012 р. вона вказувала на факти фальсифікацій, що відбувались під час проведення голосування, повторного підрахунків голосів та при встановленні результатів виборів, але суд не прийняв до уваги всі її доводи та відмовив в задоволенні позовної заяви.

Враховуючи викладене, колегія суддів доходить висновку, що численні факти порушень виборчого законодавства при встановленні результатів чергових виборів народних депутатів 28 жовтня 2012 р. в одномандатному виборчому окрузі № 11 існували на момент прийняття постанови від 14 листопада 2012 р., але не були і не могли бути відомі суду та учасникам процесу, оскільки виявлені пізніше при проведенні перевірки виборчої документації Міністерством внутрішніх справ України та встановлені постановою Вищого адміністративного суду України від 8 лютого 2013 р.

Отже, вказані С. Н. П. в її заяві обставини є нововиявленими, відтак, відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 245 КАСУ, є підставою для перегляду постанови від 14 листопада 2012 р.

Відповідно до ч. 1 ст. 253 КАСУ суд може скасувати постанову чи ухвалу суду у справі і прийняти нову постанову чи ухвалу або залишити заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами без задоволення. При ухваленні нового судового рішення суд користується повноваженнями суду відповідної інстанції.

Суд зазначає, що постанова ВАС України від 14 листопада 2012 р. підлягає скасуванню з прийняттям нової постанови з наступних підстав.

З листа Міністерства внутрішніх справ України від 1 лютого 2013 р. № 13/4-1199, дослідженого в судовому засіданні, вбачається, що під час проведення огляду виборчої документації одномандатного виборчого округу № 11 слідчими Головного слідчого управління МВС України та залученими спеціалістами із числа працівників Секретаріату ЦВК було встановлено, що

відомості, відображені в протоколах окружних виборчих комісій одномандатного виборчого округу № 11, поданих до ЦВК, на підставі яких були складені протоколи про встановлення результатів виборів у цих одномандатних виборчих округах, не є достовірними.

Згідно з цим же листом Міністерство внутрішніх справ України повідомило Центральну виборчу комісію про порушення виборчого законодавства в одномандатному виборчому окрузі № 11, виявлені під час проведення досудового розслідування в кримінальному провадженні № 1201200000000482 за фактом фальсифікації виборчих документів та підсумків голосування за ознаками злочину, передбаченого ч. 1 ст. 158 ККУ, а також проінформувало, що відомості, відображені в протоколах окружних виборчих комісій по одномандатному виборчому округу № 11, подані їй, не є достовірними.

Це підтверджується протоколами огляду від 24, 25, 26, 27, 28 січня 2013 р. та ілюстрованими таблицями, доданими до них, що містяться у матеріалах адміністративної справи № П/800/99/13.

Також з листа МВС України вбачається, що під час кримінального провадження був здійснений огляд виборчої документації та встановлені факти неналежного підрахунку голосів виборців в одномандатному виборчому окрузі № 11, та не відповідають дійсності відомості, вказані в протоколах дільничних виборчих комісій щодо кількості недійсних бюлетенів.

У пакетах, в яких відповідно до вимог ч. 21 ст. 90 Закону № 4061 мають бути упаковані виборчі бюлетені для голосування в одномандатному виборчому окрузі з голосами виборців, поданими за кандидатів у депутати, що враховуються при підрахунку голосів виборців, були виявлені недійсні виборчі бюлетені.

Крім того, в пакетах з виборчими бюлетенями з голосами виборців, поданими за кандидата в народні депутати, виявлено бюлетені, подані виборцями за інших кандидатів, а також зменшено або збільшено кількість бюлетенів у порівнянні з сумою бюлетенів, яку зазначено на пакетах та в протоколах виборчих комісій. В протоколі ЦВК про результати виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі № 11 занесено до п. 17 «кількість виборчих бюлетенів для голосування в одномандатному виборчому окрузі, визнаних недійсними» цифру 6134. Проте в пакетах, де мають бути упаковані бюлетені, що визнані недійсними, фактично в наявності є 6254 недійсних виборчих бюлетенів, а разом з недійсними бюлетенями, які виявлені в пакетах, в яких мають бути упаковані виборчі бюлетені для голосування в одномандатному виборчому окрузі з голосами виборців, поданими за кандидатів у депутати, загальна кількість недійсних бюлетенів становить 6870.

Зазначеними листами також підтверджена недостовірність кількісних показників, занесених до пунктів 18 відповідних протоколів ЦВК про результати виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі

№ 11, в яких вносяться дані про «кількість голосів виборців, поданих за кожного кандидата у народні депутати України в одномандатному виборчому окрузі».

На неможливість достовірного встановлення результатів виборів у цих одномандатних виборчих округах у зв'язку із грубими порушеннями виборчого законодавства вказували у своїх окремих думках, які були також досліджені у судовому засіданні, члени ЦВК, зокрема Голова Комісії В. Ш., заступники Голови ЦВК Ж. У.-Ч., А. М. та члени Комісії Ю. Ш., І. Ж., В. Ш.

Крім того, у своєму звіті Бюро демократичних інституцій та прав людини ОБСЄ Місія спостереження за виборами від 9 листопада 2012 р. зазначила, що робота ОВК 11 (Вінницька область), 189 (Хмельницька область), 197 (Черкаська область) та 223 (м. Київ) з прийняття рішення щодо встановлення підсумків голосування була заблокована. Незважаючи на те, що у цих випадках блокування було зазвичай викликане відсутністю кворуму, оскільки більшість членів ОВК не були присутні на засіданні, скликаному з метою встановлення підсумків голосування, ЦВК не вжила жодних ефективних заходів для виправлення ситуації шляхом заміни членів ОВК або зволікала з такою заміною.

Згідно з остаточним звітом Місії зі спостереження за виборами ОБСЄ/БДІПЛ від 3 січня 2013 р. встановлено, що близько 25 ОВК, де МСВ ОБСЄ/БДІПЛ здійснювала спостереження, мали серйозні проблеми з визначенням підсумків голосування в одномандатних округах внаслідок невідповідностей процесу та інших порушень. Невідповідності стосувалися залякування членів ОВК та ДВК, втручання у роботу ОВК — часто з боку кандидатів, довірених осіб, і 27 спостерігачів. Спостерігалися випадки повторного скликання ОВК та внесення змін до результатів, а також відключення електроенергії у деяких приміщеннях ОВК під час встановлення підсумків голосування. Робота ОВК 11 (Вінницька область), 189 (Хмельницька область), 197 (Черкаська область) та 223 (м. Київ) була заблокована внаслідок відсутності кворуму, оскільки більшість членів ОВК були відсутні на засіданні, скликаному з метою встановлення підсумків голосування, але ЦВК не вжила жодних заходів для виправлення цієї ситуації шляхом зміни членів ОВК.

Всі перелічені докази (листи МВС України, протоколи огляду, окремі думки членів ЦВК, звіти ОБСЄ) були досліджені судом при розгляді справи № П/800/99/13, по якій Вищим адміністративним судом України 8 лютого 2013 р. була прийнята постанова, яка на сьогоднішній день є чинною.

Таким чином, всі зазначені вище докази, що були досліджені в судовому засіданні, підтверджують, що відомості, занесені до протоколів, складених ЦВК про результати виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі № 11 не є достовірними, що є підставою для задоволення позовних вимог С. Н. П. про визнання дій ЦВК щодо встановлення результа-

тів виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі № 11, згідно з якими народним депутатом України обрано Д. О. Г., проти-правними.

Разом з тим, з урахуванням того, що виборча документація пошкоджена і неможливо достовірно встановити результати виборів в одномандатному виборчому окрузі № 11, колегія суддів доходить висновку, що встановити особу, обрану народним депутатом, не представляється можливим, у зв'язку з чим позовні вимоги про зобов'язання ЦВК встановити результати виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі № 11 з врахуванням голосів виборців у кількості 2738 по відповідних виборчих дільницях та встановити результати виборів народних депутатів України в цьому окрузі, згідно з якими народним депутатом України визнати С. Н. П., задоволенню не підлягають.

Щодо позовних вимог про скасування рішення ЦВК про визнання обраним народним депутатом України в одномандатному виборчому окрузі № 11 Д. О. Г. слід зазначити, що постановою ВАС України від 8 лютого 2013 р. було скасовано постанову Центральної виборчої комісії від 23 листопада 2012 р. № 1980 в частині реєстрації обраного народного депутата по одномандатному виборчому округу № 11 Д. О. Г., оскільки Д. О. Г. не може вважатися легітимно обраним народним депутатом України Верховної Ради України IV скликання на виборах 28 жовтня 2012 р., в зв'язку із чим ці позовні вимоги задоволенню не підлягають.

Стосовно доводів представників відповідача щодо пропуску С. Н. П. строків звернення до суду із заявою про перегляд постанови ВАС України від 8 лютого 2013 р. за нововиявленими обставинами, відлік якого, на їх думку, розпочався з 8 лютого 2013 р. слід зазначити наступне.

Відповідно до ч. 1 ст. 247 КАСУ заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами може бути подано протягом одного місяця після того, як особа, яка звертається до суду, дізналася або могла дізнатися про ці обставини. При цьому заява про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами з підстави, передбаченої п. 1 ч. 2 ст. 245 цього Кодексу, може бути подана не пізніше ніж через три роки з дня набрання судовим рішенням законної сили.

Тобто визначальним при вирішенні питання про строк звернення до суду з заявою про перегляд судового рішення за новиявленими обставинами є факт, коли особа дізналася або могла дізнатися про ці обставини.

При розгляді цього питання, колегія суддів враховує, що С. Н. П. не була учасником процесу по справі за адміністративним позовом К. Ю. А., У. Є. І., Д. А. Ю. до ЦВК, треті особи: Д. О. Г., Б. П. І., Політична партія Єдиний Центр, про визнання протиправною бездіяльності, скасування рішення та зобов'язання вчинити дії.

Крім того, законодавець пов'язує початок перебігу строку звернення до суду із заявою про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами за п. 1 ч. 2 ст. 245 КАСУ з моментом, коли заявник дізнався або міг дізнатися про нововиявлені обставини, тобто у цій справі про підтверджені факти фальсифікації при проведенні виборів та порушень виборчого законодавства.

Таким чином, колегія суддів вважає, що відповідач хибно пов'язує початок перебігу строку звернення із заявою про перегляд за нововиявленими обставинами постанови ВАС України від 14 листопада 2012 р. з датою винесення постанови Вищого адміністративного суду України 8 лютого 2013 р.

Відповідно до ст. 69 Конституції України в Україні народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії. Громадянам гарантується право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування; вибори народних депутатів України є вільними і відбуваються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування (ч. 1 ст. 38, ст. 71, ч. 1 ст. 76 Конституції України).

Конституційний Суд України у своїх рішеннях зазначав, зокрема, п. 4.2 Рішення Конституційного Суду України від 5 жовтня 2005 р. № 6-рп/2005 встановлено, що «Воля народу, — наголошується в Загальній декларації прав людини, — повинна бути основою влади уряду; ця воля повинна виявлятися у періодичних і нефальсифікованих виборах, які повинні провадитись при загальному і рівному виборчому праві шляхом таємного голосування або ж через інші рівнозначні форми, що забезпечують свободу голосування».

Конституційний Суд України у рішеннях № 1-рп/98 від 26 лютого 1998 р., № 8-рп/2012 від 5 квітня 2012 р. та № 7-рп/2012 від 4 квітня 2012 р. зазначив, що загальне, рівне і пряме виборче право, вільне і таємне волевиявлення громадян України на виборах народних депутатів України є конституційною основою правового регулювання виборчого процесу (абз. 2 п. 4 мотивувальної частини).

Відповідні принципи виборчого права також зафіксовані у міжнародно-правових актах.

Так, ч. 3 ст. 21 Загальної декларації прав людини встановлено, що воля народу повинна бути основою влади уряду; ця воля повинна виявлятися у періодичних і нефальсифікованих виборах, які повинні провадитись при загальному і рівному виборчому праві шляхом таємного голосування або ж через інші рівнозначні форми, що забезпечують свободу голосування.

У ст. 25 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права визначено: «Кожний громадянин повинен мати без будь-якої дискримінації і без необґрунтованих обмежень право і можливість: а) брати участь у веденні державних справ як безпосередньо, так і за посередництвом вільно обраних

представників; б) голосувати і бути обраним на справжніх періодичних виборах, які проводяться на основі загального і рівного виборчого права при таємному голосуванні і забезпечують свободу волевиявлення виборців...»

Крім того, як визначено в положеннях Загальної декларації прав людини, Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, Документа Копенгагенської наради конференції з людського виміру, Декларації про критерії вільних і справедливих виборів не менш важливим для проведення справді демократичних і вільних виборів є принцип дійсних і чесних, несфальсифікованих виборів.

Враховуючи норми Конституції України, позицію Конституційного Суду України, норми міжнародного права, слід зазначити, що справжня воля народу як єдиного джерела влади як носія суверенітету виявляється і реалізується тільки через дійсні, чесні, несфальсифіковані вибори, які дають змогу громадянам держави зробити справжній реальний вибір, у зв'язку з чим колегія суддів доходить висновку про часткове задоволення позовних вимог та визнає дії ЦВК щодо встановлення результатів виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі № 11, згідно з якими народним депутатом України обрано Д. О. Г., протиправними.

Таким чином, заява С. Н. П. про перегляд за нововиявленими обставинами постанови Вищого адміністративного суду України від 14 листопада 2012 р. підлягає задоволенню, а позовні вимоги до ЦВК — задоволенню частково.

Керуючись статтями 18, 24, 70, 122, 159, 160, 172, 177, 245, 247 КАСУ, колегія суддів

п о с т а н о в и л а:

Заяву кандидата у народні депутати України в одномандатному виборчому окрузі № 11 С. Н. П. про перегляд за нововиявленими обставинами постанови Вищого адміністративного суду України від 14 листопада 2012 р. задовольнити.

Постанову Вищого адміністративного суду України від 14 листопада 2012 р. скасувати.

Позов С. Н. П. задовольнити частково.

Визнати протиправними дії Центральної виборчої комісії щодо встановлення результатів виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі № 11, згідно з якими народним депутатом України обрано Д. О. Г.

В задоволенні решти позовних вимог відмовити.

Постанова набирає законної сили з моменту проголошення і не може бути оскаржена.

ПОСТАНОВА

Вищого адміністративного суду України
від 16 травня 2013 р.

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів: головуючого — Зайцева М. П., суддів: Блажівської Н. Є., Веденяпіна О. А., Масло І. В., Шведа Е. Ю., розглянувши в порядку письмового провадження в приміщенні Вищого адміністративного суду України справу за адміністративним позовом Голови Правління Дніпропетровської обласної громадської організації «Центр захисту прав людини і розвитку особистості» Б. О. П. до Президента України про зобов'язання вчинити певні дії,

ВСТАНОВИВ:

У березні 2013 р. позивач звернувся до суду з вказаним адміністративним позовом, в якому просить зобов'язати відповідача:

— перевірити законність та правомірність дій Жовтневої районної ради у м. Дніпропетровську та Дніпропетровської міської ради у цивільній справі № 2-3398/08 Жовтневого районного суду м. Дніпропетровська;

— перевірити законність визнання права власності на житловий будинок, прилеглі підсобні приміщення та земельну ділянку, що знаходяться за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. М., 4б.

Стверджує, що бездіяльність Президента України є протиправною, оскільки він не контролює дотримання прав людини в Україні і не захищає конституційні права громадян.

У письмових запереченнях проти позову представник Президента України зазначив, що у позові не наведено фактів порушення саме Главою держави законних прав і інтересів позивача. До визначених законодавством обов'язків Президента України не віднесено перевірку законності дій органів місцевого самоврядування та рішень суду, відтак позовні вимоги є необґрунтованими та такими, які не підлягають задоволенню.

В судове засідання позивач та представник відповідача не з'явилися, належним чином повідомлялись про день та час слухання справи. Представник відповідача звернувся з клопотанням про розгляд справи в його відсутності.

В судовому засіданні позивач вимоги позову підтримав, просив суд задовольнити їх повністю з підстав, викладених у позовній заяві.

Представник відповідача в судове засідання не з'явився, належним чином повідомлявся про день та час слухання справи, звернувся з клопотанням про розгляд справи у його відсутності.

З'ясувавши обставини справи в межах позовних вимог та зібраних і досліджених доказів, колегія суддів доходить висновку про відмову у задоволенні адміністративного позову з таких підстав.

З матеріалів справи вбачається, що 20 жовтня 2012 р. позивачем надіслано до Президента України звернення № 20102012/01, в якому він просив сприяти вирішенню питання щодо захисту та реалізації законних прав та інтересів С. Н. О., шляхом всебічного розгляду справи, прийняття обґрунтованого рішення та спрямування для вирішення у відповідні органи.

6 листопада 2012 р. листом № 23-01/451 Адміністрацією Президента України звернення позивача надіслано за компетентністю до Генеральної прокуратури України.

Виходячи із загальних засад права, бездіяльність суб'єкта владних повноважень — це певна форма його поведінки, яка полягає у невиконанні ним дій, які він повинен був і міг вчинити відповідно до покладених на нього посадових обов'язків згідно із законодавством України.

Частиною 3 ст. 7 Закону України «Про звернення громадян» передбачено, якщо питання, порушені в одержаному органом державної влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, об'єднаннями громадян або посадовими особами зверненні, не входять до їх повноважень, воно в термін не більше п'яти днів пересилається ними за належністю відповідному органу чи посадовій особі, про що повідомляється громадянину, який подав звернення.

Статтею 28 названого Закону визначено, що контроль за дотриманням законодавства про звернення громадян відповідно до своїх повноважень здійснює, зокрема, Президент України.

В рішеннях Конституційного Суду України від 10 квітня 2003 р. № 7-рп/2003, від 7 квітня 2004 р. № 9-рп/2004, від 16 травня 2007 р. № 1-рп/2007, від 2 жовтня 2008 р. № 19-рп/2008, від 8 жовтня 2008 р. № 21-рп/2008 зазначається про те, що законодавчі акти не можуть покласти додаткові права чи обов'язки на Президента України, крім тих, що прямо передбачені нормами Конституції України.

Статтею 106 Конституції України встановлені повноваження Президента України. При цьому Конституцією України не передбачено обов'язок Глави держави особисто надавати відповіді на звернення до нього.

Згідно із п. 28 ч. 1 ст. 106 Конституції України Президент України створює для здійснення своїх повноважень консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи і служби.

Указом Президента України «Про першочергові заходи із забезпечення діяльності Президента України» від 25 лютого 2010 р. № 265/2010 утворено Адміністрацію Президента України, а Указом Президента України від 2 квітня 2010 р. № 504/2010 затверджено Положення про Адміністрацію Президента України.

Відповідно до п. 3 цього Положення основними завданнями Адміністрації є організаційне, правове, консультативне, інформаційне, експертно-аналі-

тичне та інше забезпечення здійснення Президентом України визначених Конституцією України повноважень.

Положенням визначені основні завдання органу, у тому числі в пп. 20 п. 4: організація прийому громадян, які звертаються до Президента України, розгляд звернень громадян, а також звернень органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян (у тому числі політичних партій, професійних спілок), підприємств, установ, інших організацій, здійснює облік і аналіз таких звернень. На основі аналізу звернень цей суб'єкт владних повноважень розробляє та подає Президентові України пропозиції щодо розв'язання порушених у них проблем.

Відповідно до ч. 2 ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Крім того слід зазначити, що нагляд за додержанням законів покладено на прокуратуру України, яку очолює Генеральний прокурор України.

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про прокуратуру» втручання органів державної влади і органів місцевого самоврядування, посадових осіб, засобів масової інформації, громадсько-політичних організацій (рухів) та їх представників у діяльність прокуратури по нагляду за додержанням законів або по розслідуванню діянь, що містять ознаки злочину, забороняється.

Звернення представників влади, інших посадових осіб до прокурора з приводу конкретних справ і матеріалів, що знаходяться у провадженні прокуратури, не можуть містити будь-яких вказівок або вимог щодо результатів їх вирішення.

Відповідно до п. 7 ч. 1 ст. 3 КАСУ суб'єктом владних повноважень є орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень.

За змістом статей 3, 6, ч. 3 ст. 50 КАСУ відповідачем в адміністративній справі є суб'єкт владних повноважень, який, на думку позивача, порушив його права, свободу чи інтерес. Саме позивач зазначає особу, яка повинна відповідати за позовом в частині визнання протиправними дій та бездіяльності.

Відповідно до ч. 2 ст. 11 КАСУ суд розглядає адміністративні справи не інакше як за позовною заявою і не може виходити за межі позовних вимог.

З огляду на те, що позивач не навів обставин, які б свідчили про протиправність дій чи бездіяльності саме Президента України, колегія суддів не знаходить підстави для задоволення позову.

Керуючись статтями 160, 167, 171-1 КАСУ, суд

П О С Т А Н О В И В:

У задоволенні позову Голови Правління Дніпропетровської обласної громадської організації «Центр захисту прав людини і розвитку особистості» Б. О. П. до Президента України про зобов'язання вчинити певні дії — відмовити повністю.

Постанова є остаточною і не підлягає перегляду в апеляційному чи касаційному порядку.

П О С Т А Н О В А

Вищого адміністративного суду України

від 16 травня 2013 р.

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів: головуючого — Веденяпіна О. А., суддів: Зайцева М. П., Смоковича М. І., Масло І. В., Шведа Е. Ю., секретаря судового засідання Кирилюка В. В., за участю: позивача — Н. Т. В., розглянувши у відкритому судовому засіданні адміністративну справу за позовом Н. Т. В. до Президента України про часткове визнання незаконним та скасування акта,

В С Т А Н О В И В:

Н. Т. В. звернулась в суд з адміністративним позовом до Президента України, в якому просила визнати незаконним та скасувати Указ Президента України «Про звільнення суддів» від 13 березня 2013 р. № 132/2013 (далі — Указ) в частині звільнення її з посади судді Черкаського окружного адміністративного суду у зв'язку із закінченням строку, на який її призначено.

В обґрунтування позовних вимог зазначила, що на підставі незаконних та безпідставних рішень Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 11 червня 2012 р. та Вищої ради юстиції від 18 грудня 2012 р., подання про звільнення судді з посади відповідачем було видано незаконний Указ.

У судовому засіданні Н. Т. В. позовні вимоги підтримала.

У письмових запереченнях проти адміністративного позову представник Президента України просив відмовити в задоволенні позову з огляду на його безпідставність. Зазначив, що Глава держави видав оскаржуваний Указ відповідно до вимог чинного законодавства, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, права позивача не порушені. Просив розглянути справу за його відсутності.

Заслухавши пояснення позивача, дослідивши докази у справі, колегія суддів вважає, що адміністративний позов Н. Т. В. задоволенню не підлягає з наступних підстав.

Судом встановлено, що Указом Президента України «Про призначення суддів» від 1 серпня 2007 р. № 676/2007 Н. Т. В. призначено на посаду судді Черкаського окружного адміністративного суду строком на п'ять років.

21 грудня 2011 р. Н. Т. В. звернулась до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України із заявою про рекомендування її для обрання на посаду судді Черкаського окружного адміністративного суду безстроково.

Рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 11 червня 2012 р. № 178/бо-12 Н. Т. В. відмовлено у рекомендуванні для обрання на посаду судді Черкаського окружного адміністративного суду безстроково (а. с. 32–34).

Не погоджуючись з вказаним рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України і вважаючи його безпідставним, позивач оскаржила його до Вищої ради юстиції.

За результатами розгляду скарги позивача Вищою радою юстиції прийнято рішення від 18 грудня 2012 р. № 1216/0/15-к, яким скаргу Н. Т. В. залишено без задоволення, рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 11 червня 2012 р. № 178/бо-12 — без змін та вирішено внести Президентові України подання про звільнення судді Черкаського окружного адміністративного суду Н. Т. В. з посади у зв'язку із закінченням строку, на який її призначено (а. с. 18–21).

Вищою радою юстиції внесено Президентові України подання від 22 січня 2013 р. № 1/0/12-13 з пропозицією звільнити суддю Черкаського окружного адміністративного суду Н. Т. В. з посади у зв'язку із закінченням строку, на який її призначено.

Указом Президента України «Про звільнення суддів» від 13 березня 2013 р. № 132/2013 Н. Т. В. звільнено з посади судді Черкаського окружного адміністративного суду у зв'язку із закінченням строку, на який її призначено.

Відповідно до ч. 2 ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Повноваження Президента України визначаються виключно Конституцією України, зокрема розділом V Конституції України. При цьому, як неодноразово наголошувалось Конституційним Судом України у його рішеннях, інші законодавчі акти не можуть покладати додаткових прав чи обов'язків на главу держави, крім тих, що передбачені нормами Конституції України.

Конституцією України запроваджено особливий порядок призначення/обрання професійних суддів на посади та звільнення їх з посад.

Зокрема, Президентові України надано право здійснювати перше призначення на посаду професійного судді строком на п'ять років (ч. 1 ст. 128 Конституції України) та звільняти його з цієї посади.

Частиною 5 ст. 126 Конституції України передбачений вичерпний перелік підстав для звільнення судді із займаної посади, відповідно до якої суддя звільняється з посади органом, що його обрав або призначив, у разі: 1) закінчення строку, на який його обрано чи призначено; 2) досягнення суддею шістдесяти п'яти років; 3) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я; 4) порушення суддею вимог щодо несумісності; 5) порушення суддею присяги; 6) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього; 7) припинення його громадянства; 8) визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим; 9) подання суддею заяви про відставку або про звільнення з посади за власним бажанням.

Положення п. 1 ч. 1 ст. 131 Конституції України конкретизовані у статтях 3, 31 Закону України «Про Вищу раду юстиції» від 15 січня 1998 р. № 22/98-ВР і передбачають, що Вища рада юстиції вносить подання про звільнення судді з посади до органу, який його призначив або обрав.

Реалізація такого повноваження Вищої ради юстиції, зокрема, у разі закінчення строку, на який суддю призначено, в силу положень п. 2 ч. 1 ст. 101 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453-VI (далі — Закон № 2453-VI) можлива лише за наявності рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про відмову у рекомендуванні його для обрання на посаду судді безстроково.

Пунктом 5 ч. 1 ст. 91 Закону № 2453-VI визначено, що Вища кваліфікаційна комісія суддів України надає рекомендацію про обрання на посаду судді безстроково або відмовляє у наданні такої рекомендації.

Відповідно до частин 2 та 3 ст. 101 Закону № 2453-VI Вища рада юстиції вносить подання про звільнення судді з посади у зв'язку з закінченням строку призначення із зазначенням дати, з якої суддя має бути звільнений. Суддя звільняється з посади Президентом України.

Таким чином, законодавство України пов'язує можливість звільнення Президентом України судді з посади з підстави, передбаченої п. 1 ч. 5 ст. 126 Конституції України, з настанням таких юридичних фактів: закінчення строку, на який суддю призначено, прийняття рішення Вищою кваліфікаційною комісією суддів України про відмову у рекомендуванні його для обрання на посаду судді безстроково та внесення подання Вищою радою юстиції про звільнення судді з посади.

Судом не встановлено порушення наведеної процедури.

Враховуючи викладене, оскаржуваний Указ видано відповідачем на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, обґрунтовано, з урахуванням всіх обставин, що мають значення для його прийняття.

Керуючись статтями 158–163, 167, 171-1 КАСУ, суд

ПОСТАНОВИ В:

У задоволенні адміністративного позову Н. Т. В. до Президента України про часткове визнання незаконним та скасування акта відмовити повністю.

Постанова є остаточною і не підлягає перегляду в апеляційному чи касаційному порядку.

ПОСТАНОВА

Вищого адміністративного суду України

від 6 червня 2013 р.

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів: головуючого — Шведа Е. Ю., суддів: Веденяпіна О. А., Зайцева М. П., Кравцова О. В., Масло І. В., секретар судового засідання — Авдошин М. С., за участю: позивача — Н. Т. В., представника Вищої кваліфікаційної комісії суддів України — Є. К. Ю., представників Вищої ради юстиції — Н. Т. С., Л. О. О., розглянувши у відкритому судовому засіданні адміністративну справу за позовом Н. Т. В. до Вищої ради юстиції про визнання незаконним та скасування рішення,

ВСТАНОВИ В:

Позивач звернулась до суду з позовом до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі — Комісія), Вищої ради юстиції (далі — ВРЮ), у якому, з урахуванням уточнень позовних вимог, просила визнати незаконними та скасувати рішення Комісії від 11 червня 2012 р. № 178/бо-12 та рішення ВРЮ від 18 грудня 2012 р. № 1216/0/15-к.

Ухвалою Вищого адміністративного суду України від 6 червня 2012 р. провадження в частині вимог до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України закрито.

Таким чином, предметом даного судового розгляду є законність рішення ВРЮ від 18 грудня 2012 р. № 1216/0/15-к.

Позовні вимоги мотивовані тим, що на засіданні ВРЮ 18 грудня 2012 р. під час розгляду її скарги допущена помилка при голосуванні, суть якої полягає в тому, що результат голосування, на її думку, є позитивним, тобто її скаргу було задоволено, а рішення Комісії від 11 червня 2012 р. скасовано. Така позиція ґрунтується на тому, що оскільки «за» проголосувало 4 особи, «проти» — 2 особи, «утрималось» — 6 осіб, то зазначених 4 голоси є достатньою умовою для прийняття рішення. При цьому, зазначає позивач, закон не містить норми, згідно з якою для прийняття рішення необхідною є кількість 11 голосів «за».

Вказує також на те, що ВРЮ прийняла рішення про звільнення її з посади на підставі її ж скарги, а не на підставі повідомлення з відповідними матеріалами Комісії, як це передбачено законом та Регламентом ВРЮ. Оскільки Комісія не зверталась до ВРЮ із пропозицією про прийняття подання про її звільнення з посади судді, тому, на думку позивачки, ВРЮ неправомірно звернулася до Президента України про її звільнення за загальними обставинами.

Позивач також вважає, що ВРЮ порушила норму ст. 31 Закону України «Про Вищу раду юстиції» від 15 січня 1998 р. № 22/98-ВР (далі — Закон № 22/98-ВР), якою передбачено, що рішення щодо пропозицій про звільнення суддів за загальними обставинами приймаються на засіданні ВРЮ більшістю голосів її членів, які брали участь у її засіданні.

Крім того, при розгляді її скарги у ВРЮ на рішення Комісії від 11 червня 2012 р. не було зазначено жодного факту, який би свідчив про умисне порушення нею законодавства України або проявлення несумлінності та упередженості, тому позивачка вважає рішення ВРЮ від 18 грудня 2012 р. № 1216/0/15-к незаконним та таким, що підлягає скасуванню.

Позивач в судовому засіданні позовні вимоги підтримала та просила суд задовольнити позов з підстав, наведених в позовній заяві.

ВРЮ в письмових запереченнях з вимогами позивача не погоджується, просить залишити позов без задоволення, посилаючись на те, що приймаючи рішення про залишення скарги позивача на рішення Комісії від 11 червня 2012 р. та про внесення подання про звільнення позивача з посади у зв'язку з закінченням строку, на який її призначено, ВРЮ діяла на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, прийняла обґрунтоване рішення, з урахуванням усіх обставин, що мали значення для його прийняття.

В судовому засіданні представник ВРЮ проти позову заперечував повністю, посилаючись на те, що відповідач діяв на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Вислухавши пояснення позивача та представників відповідачів, повно і всебічно з'ясувавши обставини справи, судом встановлено наступне.

Позивач Н. Т. В. Указом Президента України від 1 серпня 2007 р. № 676/2007 призначена на посаду судді Черкаського окружного адміністративного суду строком на п'ять років.

21 грудня 2011 р. позивач звернулася до Комісії із заявою про надання рекомендації для обрання на посаду судді Черкаського окружного адміністративного суду безстроково.

Рішенням Комісії від 11 червня 2012 р. № 178/бо-12 позивачу відмовлено в наданні рекомендації для обрання на посаду судді Черкаського окружного адміністративного суду безстроково з підстав порушення позивачем норм матеріального і процесуального права, неповного з'ясування обставин

справи при здійсненні правосуддя, систематичного порушення правил внутрішнього трудового розпорядку, що вбачається з характеристики голови Черкаського окружного адміністративного суду, низьким рівнем якості розгляду справ.

Не погоджуючись з вищевказаним рішенням Комісії, позивач 15 червня 2012 р. звернулась до ВРЮ із скаргою на це рішення і 24 липня 2012 р. з доповненнями до неї, в яких просила скасувати його та зобов'язати Комісію прийняти нове рішення.

Разом з тим, 4 липня 2012 р. Н. Т. В. звернулась до Вищого адміністративного суду України з позовом до Комісії про визнання дій протиправними, скасування рішення та зобов'язання вчинити певні дії, в якому просила:

— визнати безпідставною відмову Комісії у наданні їй рекомендації щодо обрання її на посаду судді Черкаського окружного адміністративного суду безстроково;

— скасувати рішення Комісії від 11 червня 2012 р. в частині відмови у наданні їй рекомендації щодо обрання її на посаду судді Черкаського окружного адміністративного суду безстроково;

— зобов'язати Комісію прийняти нове рішення, яким рекомендувати обрати її на посаду судді Черкаського окружного адміністративного суду безстроково.

30 липня 2012 р. Н. Т. В. відмовилась від адміністративного позову. Відмову від позову було прийнято судом, ухвалою Вищого адміністративного суду України від 7 серпня 2012 р. провадження у справі закрито.

Як зазначалось, 15 червня 2012 р. позивачем до ВРЮ направлено скаргу на рішення Комісії від 11 червня 2012 р. № 178/бо-12.

За результатами перевірки вказаної вище скарги член ВРЮ К. В. М. дійшов висновку про відсутність підстав для задоволення скарги позивача, про що 10 вересня 2012 р. склав довідку.

Секція ВРЮ на засіданні 25 вересня 2012 р. відклала розгляд скарги позивача з метою проведення додаткової перевірки.

За дорученням Голови ВРЮ від 28 вересня 2012 р. її член К. М. Г. за результатами додаткової перевірки дійшов висновку про відсутність підстав для задоволення скарги позивача та скасування рішення Комісії від 11 червня 2012 р.

На засіданні 6 листопада 2012 р. секція ВРЮ дійшла висновку, що Комісія при прийнятті оскаржуваного рішення від 11 червня 2012 р. не в повній мірі з'ясувала всі обставини щодо надання рекомендації позивачу для обрання суддею безстроково, рекомендувала Раді задовольнити скаргу позивача та скасувати рішення Комісії.

Рішенням ВРЮ від 18 грудня 2012 р. № 1216/0/15-к скарга позивача на рішення Комісії від 11 червня 2012 р. залишена без задоволення, а вказа-

не рішення — без змін. Вказаним рішенням також вирішено внести подання Президентів України про звільнення Н. Т. В. з посади судді Черкаського окружного адміністративного суду у зв'язку із закінченням строку, на який її призначено.

Указом Президента України від 13 березня 2013 р. № 132/2013 позивача звільнено з посади судді Черкаського окружного адміністративного суду у зв'язку з закінченням строку, на який її призначено.

Постановою Вищого адміністративного суду України від 16 травня 2013 р. Н. Т. В. відмовлено в задоволенні позову до Президента України про визнання незаконним та скасування Указу Президента України від 13 березня 2013 р. № 132/2013.

Не погоджуючись з прийнятим ВРЮ рішенням від 18 грудня 2012 р. № 1216/0/15-к, Н. Т. В. звернулась до суду з даним позовом про визнання незаконними та скасування рішення Комісії від 11 червня 2012 р. № 178/бо-12 про відмову у наданні позивачу рекомендації для обрання на посаду судді безстроково та рішення ВРЮ від 18 грудня 2012 р. № 1216/0/15-к про відмову в задоволенні скарги на зазначене рішення Комісії.

Як зазначалось вище, в частині вимог до Комісії провадження закрито ухвалою від 6 червня 2013 р.

Щодо прийняття ВРЮ рішення від 18 грудня 2012 р. № 1216/0/15-к в частині відмови в задоволенні скарги позивача на рішення Комісії від 11 червня 2012 р. № 178/бо-12 суд зазначає наступне.

Питання прийняття рішення про рекомендування чи відмову у рекомендуванні кандидата для обрання на посаду судді безстроково регулюється ст. 77 Закону «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453-VI (далі — Закон № 2453-VI).

Відповідно до частин 1 та 2 зазначеної статті рішення про рекомендування чи відмову у рекомендуванні кандидата для обрання на посаду судді безстроково приймається у присутності кандидата в порядку, встановленому Регламентом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, на засіданні Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та оголошується відразу після прийняття.

Рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про відмову у рекомендуванні кандидата для обрання на посаду судді безстроково може бути оскаржено до Вищої ради юстиції у порядку, встановленому Законом України «Про Вищу раду юстиції».

Згідно із ст. 1 Закону № 22/98-ВР Вища рада юстиції є колегіальним, незалежним органом, відповідальним за формування високопрофесійного суддівського корпусу, а також за прийняття рішень стосовно порушень суддями і прокурорами вимог щодо несумісності та у межах своєї компетенції про їх дисциплінарну відповідальність.

Повноваження, організація і порядок діяльності ВРЮ відповідно до ст. 2 Закону № 22/98-ВР визначаються Конституцією України, цим Законом та Регламентом ВРЮ, затвердженим її рішенням від 4 жовтня 2010 р. № 791/0/15-10.

Відповідно до положень ст. 29-2 Закону № 22/98-ВР до Вищої ради юстиції можуть бути оскаржені рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України щодо встановлення результатів кваліфікаційного іспиту кандидатів на посаду судді; відмови у рекомендуванні для обрання кандидатом на посаду судді безстроково.

У результаті розгляду скарги Вища рада юстиції за наявності для цього підстав може, зокрема, задовольнити скаргу, скасувавши рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України щодо відмови у рекомендуванні судді для обрання кандидатом на посаду судді безстроково та зобов'язавши Вищу кваліфікаційну комісію суддів України прийняти нове рішення; залишити скаргу без задоволення, а рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України без змін.

Загальний порядок прийняття рішень ВРЮ передбачений ст. 24 Закону № 22/98-ВР.

Так, відповідно до ч. 1 ст. 24 Закону № 22/98-ВР засідання Вищої ради юстиції вважається правомочним, якщо на ньому присутні більшість членів Вищої ради юстиції від її конституційного складу.

Рішення приймається більшістю від конституційного складу Вищої ради юстиції, якщо інше не передбачено цим Законом (ч. 4 ст. 24 Закону № 22/98-ВР).

Зі змісту наведених норм вбачається, що для прийняття рішення з зазначеного питання на засіданні ВРЮ необхідно щонайменше 11 голосів «за».

Як вбачається з матеріалів справи, оскаржуване рішення ВРЮ від 18 грудня 2012 р. № 1216/0/15-к було прийняте на засіданні ВРЮ за присутністю більшості її членів від конституційного складу (з 12 присутніх членів ВРЮ «за» задоволення скарги Н. Т. В. проголосувало 4, проти — 2, утрималось — 6), що підтверджується копією витягу з протоколу засідання Вищої ради юстиції від 18 грудня 2012 р. № 15 (а. с. 217, том 1). Однак набраних 4 голоси «за» є недостатніми, відповідно до норми закону, для прийняття рішення про задоволення скарги на рішення Комісії щодо відмови у рекомендуванні судді для обрання кандидатом на посаду судді безстроково.

Згідно з Рекомендацією № R (80) 2 комітету Міністрів державам-членам стосовно реалізації адміністративними органами влади дискреційних повноважень, прийнятої Комітетом Міністрів Ради Європи 11 травня 1980 р. на 316-й нараді заступників міністрів, під дискреційним повноваженням слід розуміти повноваження, яке адміністративний орган, приймаючи рішення, здійснює з певною свободою розсуду — тобто коли такий орган може обира-

ти з кількох юридично допустимих рішень те, яке він вважає найкращим за даних обставин.

Отже, під дискреційним повноваженням розуміють таке повноваження, яке надає певний ступінь свободи адміністративному органу при прийнятті рішення, тобто коли у межах, які визначені законом, адміністративний орган має можливість самостійно (на власний розсуд) вибрати один з кількох варіантів рішення.

З урахуванням тієї обставини, що оскаржуване рішення ВРЮ в частині відмови в задоволенні скарги на рішення Комісії щодо відмови у рекомендуванні судді для обрання кандидатом на посаду судді безстроково ґрунтується на дискреційних повноваженнях ВРЮ, суд не може втрутитись у внутрішню компетенцію відповідача та зобов'язати його прийняти інше рішення.

Таким чином, колегія суддів доходить висновку про законність рішення від 18 грудня 2012 р. № 1216/0/15-к в частині перегляду рішення Комісії від 11 червня 2012 р. № 178/бо-12 про відмову у наданні позивачу рекомендації для обрання на посаду судді безстроково, оскільки ВРЮ діяла на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Щодо питання внесення подання Президентів України про звільнення Н. Т. В. з посади судді Черкаського окружного адміністративного суду у зв'язку із закінченням строку, на який її призначено, суд вважає необхідним зазначити наступне.

Згідно з ч. 2 ст. 71 КАСУ в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

Колегія суддів доходить висновку про те, що відповідач не довів законність прийнятого рішення від 18 грудня 2012 р. в частині внесення подання Президентів України про звільнення Н. Т. В. з посади судді Черкаського окружного адміністративного суду у зв'язку із закінченням строку, на який її призначено, з наступних підстав.

Згідно з нормою ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до ч. 3 ст. 2 КАСУ у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішен-

ня (вчинення дії); безсторонньо (неупереджено); добросовісно; розсудливо; з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи несправедливій дискримінації; пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Відповідно до п. 1 ч. 5 ст. 126 Конституції України суддя звільняється з посади органом, що його обрав або призначив, у разі закінчення строку, на який його обрано чи призначено.

Відповідно до ст. 27 Закону № 22/98-ВР Вища рада юстиції приймає наступні акти, зокрема, подання про звільнення суддів з посади та рішення у скарзі на відмову в рекомендуванні для обрання кандидатом на посаду судді безстроково.

Суд звертає увагу, що з норми наведеної статті вбачається, що подання про звільнення суддів з посади та рішення у скарзі на відмову в рекомендуванні для обрання кандидатом на посаду судді безстроково є окремими актами ВРЮ.

Згідно з положеннями ч. 2 ст. 31 Закону № 22/98-ВР рішення щодо пропозицій про звільнення суддів за обставин, зазначених у пунктах 1–3, 7–9 ч. 5 ст. 126 Конституції України, приймається на засіданні Вищої ради юстиції більшістю голосів її членів, які брали участь у засіданні.

Разом з тим, відповідно до п. 6 параграфу 2.1 глави першої розділу другого Регламенту ВРЮ розгляд питання про звільнення судді з посади за загальними обставинами на засіданнях секції та Ради здійснюється у порядку, визначеному цим Регламентом.

Пунктом 2 параграфу 1 глави другої розділу першого Регламенту ВРЮ встановлено, що на засіданнях секції попередньо розглядаються питання, віднесені до повноважень Ради згідно з законодавством (пропозиції, рекомендації, подання, заяви та ін.). На засіданнях Ради розглядаються зазначені вище питання разом з висновком секції.

За таких обставин суд вважає, що прийняттю рішення ВРЮ щодо пропозицій про звільнення судді за загальних обставин повинно передувати прийняття відповідного висновку секцією ВРЮ.

Разом з тим, як вбачається з матеріалів справи, наданих суду документів, питання про звільнення Н. Т. В. з посади судді Черкаського окружного адміністративного суду у зв'язку із закінченням строку, на який її призначено, на секції ВРЮ не розглядалось, на засідання ВРЮ не виносилось, окремо голосування з цього приводу не проводилось.

При цьому суд не приймає до уваги посилання відповідача на ч. 3 ст. 77 Закону № 2453-VI, відповідно до якої у разі залишення Вищою радою юсти-

ції рішення Комісії про відмову у наданні рекомендації для обрання на посаду судді безстроково без змін Вища рада юстиції вносить подання Президенту України про звільнення цього кандидата з посади судді, оскільки ця норма не регулює процедуру розгляду та прийняття рішень з зазначених питань.

Ця норма передбачає, що при розгляді скарги на рішення Комісії про відмову у наданні рекомендації для обрання на посаду судді безстроково не потребується направлення окремого повідомлення Комісії до ВРЮ з відповідними матеріалами, як це передбачено п. 1 параграфу 2.1 глави першої розділу другого Регламенту ВРЮ. У зв'язку з цим колегія суддів не приймає до уваги доводи позивача стосовно того, що її питання щодо звільнення з посади повинно було розглядатися за окремим повідомленням з відповідними матеріалами, надісланим Комісією.

Також суд не приймає до уваги доводи відповідача щодо можливості одночасного прийняття рішень по скарзі на рішення Комісії про відмову у наданні рекомендації для обрання на посаду судді безстроково та внесення подання про звільнення з посади судді за загальними обставинами, оскільки процедура розгляду та прийняття таких рішень регламентується Законом № 22/98-ВР та Регламентом ВРЮ, відповідно до норм яких рішення про залишення скарги на рішення Комісії про відмову у наданні рекомендації для обрання на посаду судді безстроково та рішення про внесення подання Президенту України про звільнення з посади судді є окремими актами ВРЮ, які приймаються за різними процедурами та різною кількістю голосів, визначеною законом та Регламентом ВРЮ.

Таким чином, колегія суддів дійшла висновку про незаконність оскаржуваного рішення в частині внесення подання Президентові України про звільнення Н. Т. В. з посади судді Черкаського окружного адміністративного суду у зв'язку із закінченням строку, на який її призначено.

За таких обставин Вищий адміністративний суд України дійшов висновку про часткове задоволення позову, а саме визнання незаконним та скасування рішення Вищої ради юстиції від 18 грудня 2012 р. № 1216/0/15-к в частині внесення подання Президентові України про звільнення Н. Т. В. з посади судді Черкаського окружного адміністративного суду у зв'язку із закінченням строку, на який її призначено. В іншій частині позову слід відмовити.

Керуючись статтями 160–163, 167, 171-1 КАСУ, суд

п о с т а н о в и в:

Позов Н. Т. В. до Вищої ради юстиції про визнання незаконним та скасування рішення задовольнити частково.

Визнати незаконним та скасувати рішення Вищої ради юстиції від 18 грудня 2012 р. № 1216/0/15-к в частині внесення подання Президентові України про звільнення Н. Т. В. з посади судді Черкаського окружного адміністративного суду у зв'язку із закінченням строку, на який її призначено.

В іншій частині позову відмовити.

Постанова є остаточною і не підлягає перегляду в апеляційному чи касаційному порядку.

ПОСТАНОВА

Вищого адміністративного суду України
від 13 червня 2013 р.

Вищий адміністративний суд України у складі суддів: головуючого — Цвіркуна Ю. І., суддів: Зайцева М. П., Кравцова О. В., Масло І. В., Юрченко В. П., розглянувши в порядку письмового провадження адміністративну справу за позовом Р. С. В. до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання незаконним рішення,

В С Т А Н О В И В:

Р. С. В. звернувся до суду із позовом до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі — Комісія), в якому просить скасувати рішення Комісії від 24 квітня 2013 р. № 1226/дп-13 про відкриття дисциплінарної справи щодо нього.

В обґрунтування позовних вимог позивач стверджує, що вказане рішення відповідача є незаконним та таким, що було прийнято з порушенням норм матеріального та процесуального права. Зокрема зазначає, що обставини, які стали підставами для відкриття дисциплінарної справи щодо нього, вже були предметом розгляду у Вищій раді юстиції (далі — Рада) і за результатом їх розгляду Рада вирішила відмовити у відкритті дисциплінарної справи, а тому повторний розгляд цих же питань Комісією він вважає неправомірним із посиланням на неконституційність повторного притягнення до юридичної відповідальності одного виду за одні і ті самі порушення; однією з підстав для прийняття оскаржуваного рішення було порушення ним правил суддівської етики, які вже були розглянуті Комісією по суті та у порушенні дисциплінарного провадження відмовлено, а також події 2004–2009 років, строки притягнення до відповідальності за які давно сплинули; Комісією перевищено свої повноваження внаслідок направлення оскаржуваного рішення Генеральному прокурору, голові ТУ ДСА України в Одеській області та голові Київського районного суду м. Одеси; Комісією порушено порядок повідомлення позивача про дату, час та місце розгляду питання про відкриття дисциплінарної справи щодо нього, внаслідок чого було також порушено принцип рівності сторін в дисциплінарному провадженні. Також вказує на явне

нехтування всіма фактичними обставинами справи з боку Комісії та, як наслідок, прийняття завідомо протиправного рішення.

До суду позивач та його представник не з'явилися, представник позивача подав заяву, у якій просить розглянути справу за його відсутності, позов підтримує у повному обсязі.

Представник відповідача, який належним чином повідомлений про час, дату та місце судового засідання, подала заперечення на позов та клопотання про розгляд справи без її участі.

Представник Комісії в письмових запереченнях на позов позовні вимоги не визнає та просить у задоволенні позовної заяви відмовити в повному обсязі, вказує, що Комісія при прийнятті оскаржуваного рішення діяла в межах законних повноважень, прав та інтересів позивача не порушила.

У зв'язку із тим, що особи, які беруть участь у справі, в судове засідання не прибули, враховуючи заяву представника позивача та клопотання представника відповідача, в силу вимог ч. 4 ст. 122, ч. 6 ст. 128 КАСУ справа розглядалася в порядку письмового провадження.

Заслухавши головуючого та дослідивши докази у справі, суд встановив наступне.

18 січня 2013 р. до Комісії надійшла скарга в. о. прокурора Одеської області Л. П. Л., в якій він просив притягнути суддю Київського районного суду м. Одеси Р. С. В. до дисциплінарної відповідальності з підстав численних істотних порушень норм матеріального та процесуального права під час розгляду цивільних і кримінальних справ, а також вимог щодо неупередженості.

За результатами розгляду скарги в. о. прокурора Одеської області членом Комісії М. В. П. проведено перевірку, за результатами якої встановлено факти, про які не зазначено у скарзі, та складено висновок з пропозицією про відкриття дисциплінарної справи стосовно судді Київського районного суду м. Одеси Р. С. В.

24 квітня 2013 р. Комісією прийнято рішення № 1226/дп-13, яким вирішено відкрити дисциплінарну справу стосовно судді Київського районного суду м. Одеси Р. С. В. та невідкладно письмово повідомити про встановлені ознаки корупційного правопорушення судді Київського районного суду м. Одеси Р. С. В., які полягають у незаконній багаторічній експлуатації капітального гаража, розташованого на території Київського районного суду м. Одеси, голову ДСА К. Р. І., голову Київського районного суду м. Одеси Ч. С. А. — для негайного вжиття заходів щодо припинення вказаного правопорушення, та Генерального прокурора України — для здійснення перевірки ознак корупційного правопорушення судді Р. С. В. і надання їм правової оцінки.

Вказане рішення Комісії було вручено судді Р. С. В. 13 травня 2013 р., згідно з повідомленням голови Київського районного суду м. Одеси Ч. С. А., надісланого на адресу члена Комісії М. В. П.

Статус, порядок роботи та повноваження Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, а також члена Комісії визначені у главі 2 розділу VI Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453-VI (далі — Закон). За своїм статусом Вища кваліфікаційна комісія суддів України є постійно діючим органом у системі судоустрою України, що діє у складі одинадцяти членів (статті 90, 92 Закону), та здійснює дисциплінарне провадження щодо суддів місцевих та апеляційних судів (п. 1 ч. 1 ст. 85 Закону).

Стаття 84 Закону визначає дисциплінарне провадження як процедуру розгляду органом, визначеним законом, звернення, в якому містяться відомості про порушення суддею вимог щодо його статусу, посадових обов'язків чи присяги судді.

В силу ч. 1 ст. 86 Закону дисциплінарне провадження щодо судді передбачає здійснення перевірки даних про наявність підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, відкриття дисциплінарної справи, її розгляд і прийняття рішення органом, що здійснює дисциплінарне провадження. Згідно із ч. 2 ст. 86 Закону перевірка даних про наявність підстав для відкриття дисциплінарної справи та притягнення судді місцевого чи апеляційного суду до дисциплінарної відповідальності здійснюється членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у порядку, встановленому цим Законом.

У ч. 3 ст. 86 Закону закріплено, що під час здійснення перевірки член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України має право ознайомлюватися з матеріалами судових справ, робити з них копії, опитувати суддів та інших осіб, яким відомі обставини вчинення діяння, що має ознаки дисциплінарного проступку, отримувати за письмовим запитом від органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, керівників підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадян та їх об'єднань необхідну для проведення перевірки інформацію. Відповідно до ч. 6 ст. 86 Закону член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України за результатами перевірки складає висновок з викладенням фактів та обставин, виявлених у ході перевірки, та пропозицією про відкриття чи відмову у відкритті дисциплінарної справи. Висновок члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та зібрані у процесі перевірки матеріали передаються на розгляд Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Керуючись ст. 86 Закону, член Комісії у висновку за результатами перевірки звернення позивача щодо дисциплінарної відповідальності судді запропонував відкрити дисциплінарну справу стосовно судді Київського районного суду м. Одеси Р. С. В.

Згідно із ч. 7 ст. 86 Закону питання про відкриття дисциплінарної справи чи відмову в її відкритті вирішує Вища кваліфікаційна комісія суддів України.

Пунктом 8 ч. 1 ст. 91 Закону встановлено, що Вища кваліфікаційна комісія суддів України розглядає заяви та повідомлення про дисциплінарну відпо-

відальність суддів місцевих та апеляційних судів та за наявності підстав порушує дисциплінарні справи і здійснює дисциплінарне провадження.

Аналізуючи положення законодавства України стосовно повноважень Комісії та порядку розгляду і вирішення Комісією питань про відкриття дисциплінарних справ відносно суддів, суд доходить висновку, що оскаржуване рішення Комісії прийняте із додержанням процедури, на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Стосовно тверджень позивача про недопустимість повторного притягнення до юридичної відповідальності одного виду за одні й ті самі порушення, а також строків застосування дисциплінарних стягнень, колегія суддів зазначає, що вони є безпідставними, оскільки ні оскаржуваним, ні жодним іншим рішенням Комісії позивача не було притягнуто до відповідальності. При цьому сам позивач у позовній заяві зазначає, що рішенням Комісії, а також Вищої ради юстиції, його не було притягнуто до відповідальності.

Колегія суддів відхиляє як необґрунтовані інші доводи позивача, зокрема про безпідставність відкриття дисциплінарної справи щодо нього (вирішення даного питання віднесено до виключних повноважень Комісії, які суд не може перебирати на себе) та перевищення повноважень Комісії.

Доводи позивача про порушення порядку повідомлення його про засідання, призначене на 24 квітня 2013 р., виявились спростованими і, як наслідок, не підтвердились посилання на порушення рівності сторін в дисциплінарному провадженні. Так, згідно із довідкою, виданою керівником служби дисциплінарних інспекторів Комісії, порядок денний засідання Комісії від 24 квітня 2013 р. містить інформацію про розгляд питання про відкриття дисциплінарної справи чи відмову в її відкритті за скаргою в. о. прокурора Одеської області Л. П. Л. на дії судді Київського районного суду м. Одеси Р. С. В., а також час початку засідання, що підтверджується наданою відповідачем роздрукованою витягу з офіційного веб-порталу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Вказана інформація була розміщена на офіційному веб-порталі відповідача 12 квітня 2013 р., тобто з додержанням строку, встановленого пп. 13.3.4 Регламенту Комісії, затвердженого рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 8 червня 2011 р. № 1802/зп-11.

При цьому оглядом офіційного веб-порталу Комісії встановлено, що на ньому міститься відповідна інформація на день розгляду цієї судової справи.

Щодо посилань на те, що зазначена вище норма Регламенту Комісії порушує та звужує його права порівняно з попередньою редакцією цього Акта, слід відзначити, що позивач не сформулював відповідну позовну вимогу, а тому розгляд даного питання як окремої вимоги не здійснювався.

Колегія суддів вважає, що при прийнятті оскаржуваного рішення відповідачем дотримано положення норм законодавства. Судом не встановлено обставин порушення відповідачем прав, свобод та інтересів позивача.

Таким чином, з'ясувавши обставини справи та перевіривши їх доказами, суд дійшов висновку про відмову у задоволенні позову повністю.

Керуючись статтями 86, 159–163, 171-1 КАСУ, суд

П О С Т А Н О В И В:

У задоволенні позову Р. С. В. до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України відмовити.

Постанова є остаточною і не підлягає перегляду в апеляційному чи касаційному порядку.

П О С Т А Н О В А

Вищого адміністративного суду України

від 3 липня 2013 р.

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів: головуючого — Масло І. В., суддів: Веденяпіна О. А., Зайцева М. П., Кравцова О. В., Швеця В. В., розглянувши в порядку письмового провадження адміністративну справу за позовом Р. С. В. до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі — ВККС України або Комісія) про визнання незаконним рішення,

В С Т А Н О В И В:

26 березня 2013 р. Р. С. В. звернувся до Вищого адміністративного суду як до суду першої інстанції з позовом до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання незаконним рішення.

Позовні вимоги обґрунтував тим, що відповідач в порушення ч. 4 ст. 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» відкрив щодо нього дисциплінарну справу (порушення норм процесуального законодавства мали місце при ухваленні рішень 21 та 24 грудня 2007 р., а оскаржуване рішення ВККС України було прийняте 14 лютого 2013 р).

Вказав, що не вчиняв порушення кримінально-процесуального законодавства при прийнятті двох постанов про закриття провадження по справах від 1 серпня 2012 р. щодо можливості проведення обшуку в нежилых приміщеннях, в яких знаходиться фірма ТОВ «НОВЕ ДІЛО», а скасування цих постанов в апеляційному порядку не є підставою для відкриття дисциплінарного провадження щодо нього, що передбачено ч. 2 ст. 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

В порушення пп. 13.3.4 Регламенту ВККС України на офіційному веб-порталі не була розміщена інформація про розгляд питання стосовно нього, в порядку денному на 14 лютого 2013 р. також відсутня інформація про розгляд питання про відкриття дисциплінарного провадження щодо нього, тобто він не був повідомлений про час та місце розгляду питання про відкриття дисциплінарної справи стосовно нього.

Підпункт 13.3.1 Регламенту ВККС України стосовно розгляду питання про відкриття дисциплінарної справи без запрошення судді суперечить Конституції та діючому законодавству України.

Зазначив, що відповідач позбавив його реального права представляти свої права та інтереси, що призвело до порушення принципу рівності сторін при розгляді питання про порушення дисциплінарної справи та практики Європейського суду з прав людини.

Оскільки рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 14 лютого 2013 р. № 446/дп-13 про відкриття дисциплінарної справи суперечить нормам діючого законодавства України, просив визнати його незаконним.

Сторони були належним чином повідомлені про дату, час та місце розгляду справи, у судові засідання не з'явилися, позивач надав заяву з проханням розглянути справу без його участі, у зв'язку з чим колегія суддів вважає за можливе розглянути дану справу в порядку письмового провадження.

Представник відповідача надала письмові заперечення, в яких вказала, що Комісія, приймаючи спірне рішення, діяла на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені діючим законодавством України.

З'ясувавши обставини справи та перевіривши їх доказами в межах заявлених позовних вимог, колегія суддів встановила наступне.

18 січня 2013 р. до ВККС України надійшла заява в. о. прокурора Одеської області Л. П. Л. від 16 січня 2013 р. за вих. № (16)05/2-48вих-13 (zareestrovana za № 8vk-344/13), в якій він просив притягнути до дисциплінарної відповідальності суддю Київського районного суду м. Одеси Р. С. В. за істотні порушення норм процесуального права при здійсненні правосуддя, а також порушення вимог щодо неупередженого розгляду справ.

В заяві зазначено, що суддя Р. С. В. при розгляді цивільних справ № 2-7445/07, № 2-7549/07 допустив істотні порушення норм процесуального права, а саме: власноручно розписав позови К. О. А. до Д. С. Г. про визнання дійсним договору купівлі-продажу та визнання права власності та Ф. Н. Г. до К. О. М. про визнання дійсним договору купівлі-продажу та визнання права власності; при відкритті провадження у вказаних справах порушив правила виключної підсудності; при вирішенні справи не застосував норми Земельного та Цивільного кодексів України, Закону України «Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо заборони продажу земель сільськогосподарського призначення до прийняття відповідних зако-

нодавчих актів», Закону України «Про внесення змін до пунктів 14, 15 розділу X “Перехідні положення” Земельного кодексу України щодо терміну на продаж земельних ділянок», які унеможлилювали вирішення питання про визнання дійсними договорів купівлі-продажу земельних ділянок; задовольняючи позови, суддя вийшов за межі заявлених позовних вимог та перейняв повноваження органів державної влади. Крім того, суддею Р. С. В. допускались порушення вимог кримінально-процесуального законодавства при розгляді подань слідчого про проведення обшуків, а саме: суддя своїми постановами закрити провадження по цих поданнях, хоча це не передбачено нормами діючого законодавства України, незаконно прийняв рішення про повернення предметів, документів і грошових коштів, які були вилучені в ході попереднього обшуку, розглянув ці подання в присутності особи, відносно якої порушено кримінальну справу, та його адвоката. Зазначені судові рішення по цивільних справах та постанови по кримінальних справах були скасовані апеляційним судом.

13 лютого 2013 р. за результатами перевірки заяви в. о. прокурора Одеської області Л. П. Л. членом ВККС України В. М. був складений висновок, яким запропоновано відкрити дисциплінарну справу стосовно судді Київського районного суду м. Одеси Р. С. В.

14 лютого 2012 р. ВККС України було прийнято рішення № 446/дп-13, яким відкрито дисциплінарну справу стосовно судді Київського районного суду м. Одеси Р. С. В.

Висновок та рішення були мотивовані тим, що в діях судді Р. С. В. містяться окремі ознаки істотного порушення норм матеріального і процесуального права, пов'язані, зокрема, з порушенням вимог щодо розподілу справ у суді та правил підсудності, упередженим розглядом судових справ. Вказані дії судді спричинили істотні негативні наслідки, зумовили скасування судом апеляційної інстанції зазначених судових рішень. Таким чином, скарга містить достатні підстави для відкриття дисциплінарної справи і потребує додаткової перевірки.

Вважаючи рішення ВККС України від 14 лютого 2012 р. № 446-дп-13 незаконним, позивач звернувся до суду із даним адміністративним позовом.

Частиною 2 ст. 71 КАСУ передбачено, що в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

Колегія суддів доходить висновку, що відповідач не довів законність прийнятого рішення, виходячи з наступного.

Згідно з ч. 2 ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на під-

ставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України

Відповідно до ч. 3 ст. 2 КАСУ у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); безсторонньо (неупереджено); добросовісно; розсудливо; з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи всім формам дискримінації; пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Спірні правовідносини регулюються Законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453-VI (далі — Закон) та Регламентом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затвердженим рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 8 червня 2011 р. № 1802/зп (із змінами, внесеними рішеннями Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 10 жовтня 2011 р. № 3142/зп-11, від 15 листопада 2011 р. № 3745/зп-11, від 17 січня 2012 р. № 4/зп-12, від 27 березня 2012 р. № 11/зп-12, від 10 квітня 2012 р. № 14/зп-12, від 23 квітня 2012 р. № 17/зп-12, від 25 вересня 2012 р. № 30/зп-12, від 18 жовтня 2012 р. № 34/зп-12, від 12 лютого 2013 р. № 4/зп-13) (далі — Регламент).

Стосовно посилання позивача на порушення відповідачем ч. 4 ст. 87 Закону щодо строків звернення скаргника до Комісії та відкриття дисциплінарної справи слід зазначити наступне.

Згідно з ч. 4 ст. 87 Закону дисциплінарне стягнення до судді застосовується не пізніше шести місяців із дня відкриття Вищою кваліфікаційною комісією суддів України провадження в дисциплінарній справі, але не пізніше року з дня вчинення проступку, без урахування часу тимчасової непрацездатності або перебування судді у відпустці.

Таким чином, ця норма регулює строк застосування дисциплінарного стягнення, а не строк, протягом якого особа може звернутися до Комісії та, відповідно, ВККС України — відкрити дисциплінарну справу, в зв'язку з чим посилання позивача на порушення з боку відповідача цієї норми при відкритті дисциплінарної справи є безпідставним.

Стосовно доводів позивача, що він не вчиняв порушення кримінально-процесуального законодавства при прийнятті двох постанов про закриття провадження по справах, а скасування цих постанов в апеляційному порядку

не є підставою для відкриття дисциплінарного провадження відповідно до ч. 2 ст. 83 Закону, колегія суддів зазначає, що Комісія має право надавати оцінку діям судді при розгляді дисциплінарної справи.

Стосовно доводів позивача щодо його неповідомлення про засідання Комісії, на якому розглядалось питання про відкриття дисциплінарної справи стосовно нього, колегія суддів зазначає наступне.

Відповідно до ч. 1 ст. 86 Закону дисциплінарне провадження щодо судді передбачає здійснення перевірки даних про наявність підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, відкриття дисциплінарної справи, її розгляд і прийняття рішення органом, що здійснює дисциплінарне провадження.

Частиною 2 ст. 86 Закону передбачено, що перевірка даних про наявність підстав для відкриття дисциплінарної справи та притягнення судді місцевого чи апеляційного суду до дисциплінарної відповідальності здійснюється членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у порядку, встановленому цим Законом.

Член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України за результатами перевірки складає висновок з викладенням фактів та обставин, виявлених у ході перевірки, та пропозицією про відкриття чи відмову у відкритті дисциплінарної справи. Висновок члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та зібрані у процесі перевірки матеріали передаються на розгляд Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ч. 6 ст. 86 Закону).

Згідно з ч. 7 ст. 86 Закону питання про відкриття дисциплінарної справи чи відмову в її відкритті вирішує Вища кваліфікаційна комісія суддів України.

Аналогічні норми містяться у розділі XIII Регламенту.

Відповідно до ч. 7 ст. 94 Закону голова Комісії визначає дату, час і місце проведення засідання Комісії, перелік питань, що виносяться на засідання, і не пізніше як за 10 днів до засідання повідомляє про це особу, щодо якої має розглядатися питання.

Відповідно до пп. 4.1.4 Регламенту за загальним правилом особа, щодо якої має розглядатися питання, повідомляється про дату, час і місце проведення засідання Комісії шляхом розміщення інформації про це на офіційному веб-порталі Комісії не пізніше як за 10 днів до дня проведення засідання Комісії. Винятки із загального правила повідомлення про засідання в зв'язку зі специфікою розгляду певних питань процедурної діяльності Комісії визначаються цим Регламентом.

Питання про відкриття дисциплінарної справи чи відмову у її відкритті розглядається на засіданні Комісії без запрошення особи, що звернулася до Комісії зі скаргою (заявою) щодо поведінки судді, яка може мати наслідком дисциплінарну відповідальність судді, та судді, щодо поведінки якого ця особа звернулася до Комісії (пп. 13.3.1 Регламенту).

Підпунктом 13.3.4 Регламенту встановлено, що повідомлення про час та місце розгляду Комісією питання про відкриття дисциплінарної справи чи про відмову в її відкритті розміщується на офіційному веб-порталі Комісії не пізніше, як за 10 днів до засідання.

З системного аналізу вказаних норм вбачається, що суддя запрошується на засідання, якщо стосовно нього відкрито дисциплінарну справу, а не на засідання, коли вирішується питання щодо відкриття дисциплінарної справи. Разом з тим, його зобов'язані повідомити про час та місце розгляду питання про відкриття дисциплінарної справи чи про відмову в її відкритті шляхом розміщення інформації на офіційному веб-порталі Комісії не пізніше, як за 10 днів до засідання.

Як вбачається з матеріалів справи, дані обставини не були спростовані представником відповідача у письмових запереченнях наданих до суду, інформація про розгляд 14 лютого 2013 р. на засіданні ВККС України питання щодо відкриття дисциплінарної справи стосовно судді Київського районного суду м. Одеси Р. С. В. взагалі не була розміщена на офіційному веб-порталі Комісії.

Враховуючи, що позивач не був повідомлений про засідання Комісії у строки та спосіб, передбачені діючим законодавством України, колегія суддів доходить висновку задовольнити позовні вимоги про визнання незаконним рішення ВККС України від 14 лютого 2013 р. № 446/дп-13.

Разом з тим колегія суддів зазначає, що рішенням Комісії від 6 червня 2013 р. № 1749/дп-13 було визнано таким, що втратило чинність, оскаржуване позивачем рішення ВККС України від 14 лютого 2012 р. № 446/дп-13 про відкриття дисциплінарної справи стосовно судді Київського районного суду м. Одеси Р. С. В., тобто на момент розгляду справи у суді відсутнє рішення, яке, на думку позивача, порушує його права.

Визнанням Комісією рішення таким, що втратило чинність, фактично відновлені порушені права Р. С. В.

На підставі наведеного, керуючись статтями 18, 122, 128, 159–163, 171-1 КАСУ, суд

п о с т а н о в и в:

Позов Р. С. В. до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання незаконним рішення задовольнити.

Визнати незаконним рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 14 лютого 2012 р. № 446/дп-13 про відкриття дисциплінарної справи стосовно судді Київського районного суду м. Одеси Р. С. В.

Постанова є остаточною і не підлягає перегляду в апеляційному чи касаційному порядку.

Повний текст постанови буде виготовлений у порядку, передбаченому ст. 160 КАСУ.

ПОСТАНОВА

Вищого адміністративного суду України

від 3 липня 2013 р.

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів: головуючого — Масло І. В., суддів: Веденяпіна О. А., Зайцева М. П., Кравцова О. В., Швеця В. В., секретар судового засідання — Малихін Д. Ю., за участю: позивача — П. О. М., представника відповідача — З. Є. О., розглянувши у відкритому судовому засіданні адміністративну справу за позовом П. О. М. до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі — ВККС України або Комісія) про визнання незаконним та скасування рішення від 23 травня 2013 р. № 1543/дн-13,

ВСТАНОВИВ:

7 червня 2013 р. П. О. М. звернулась до Вищого адміністративного суду України як до суду першої інстанції з позовною заявою до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання незаконним та скасування рішення від 23 травня 2013 р. № 1543/дн-13.

Свої позовні вимоги обґрунтувала тим, що рішення про відкриття щодо неї дисциплінарної справи є незаконним та безпідставним, не ґрунтується на Законі України «Про судоустрій та статус суддів», винесене упереджено, в інтересах прокурора Веселівського району Запорізької області С. В., який звернувся зі скаргою.

Постановлені нею ухвали про задоволення власних заяв про відвід прокурора Н. В. А. та про повернення клопотань слідчого для усунення недоліків не скасовані, тому вважаються законними. Виключне право перевіряти законність та обґрунтованість судових рішень має відповідний суд згідно з процесуальним законодавством, а не ВККС України, тому відповідач перевищив надані йому повноваження та перевіряв правовий зміст судових рішень.

Вона не допускала порушень обов'язку бути об'єктивною та неупередженою, принципів справедливості та рівності перед законом та судом, істотних порушень норм процесуального права при здійсненні правосуддя, нею дотримані строки розгляду справ.

Висновок про те, що вона повинна була заявити собі самовідвід, а не прокурору відвід, не ґрунтується на законі, оскільки в неї не було підстав заявляти собі самовідвід.

Розгляд та задоволення власних заяв щодо відводу прокурора Н. В. А. у кримінальних провадженнях вчинені для об'єктивного розгляду справи, оскільки цей прокурор є рідним сином заступника голови Веселівського районного суду Запорізької області, який заінтересований у вирішенні даних кримінальних проваджень задля службової кар'єри свого сина, міг би втрути-

тися у вирішення справ, непроцесуальними методами здійснювати вплив та тиск на неї, перешкоджаючи здійсненню правосуддя.

Крім того, вона надсилала письмові пояснення стосовно постановлення ухвал 13 лютого 2013 р., але не надавала пояснень відносно ухвал від 8 та 20 лютого 2013 р., оскільки скарги прокурора щодо цих ухвал їй Комісією не направлялись.

Інших протиправних дій, які можуть зумовити дисциплінарну відповідальність, вона не вчиняла (не відмовляла особі в доступі до правосуддя з підстав, не передбачених законом, не порушувала вимоги щодо розподілу та реєстрації справ у суді, правил підсудності чи підвідомчості, не вживала необґрунтованих заходів забезпечення позову).

У зв'язку з цим просила визнати незаконним та скасувати рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 23 травня 2013 р. № 1543/дн-13 про відкриття дисциплінарної справи за скаргою прокурора Веселівського району Запорізької області С. В. про притягнення судді Веселівського районного суду Запорізької області П. О. М. до дисциплінарної відповідальності.

Позивачка у судовому засіданні підтримала свої позовні вимоги, просила їх задовольнити в повному обсязі.

Представник відповідача в судовому засіданні надала пояснення, аналогічні письмовим запереченням, в яких просила відмовити в задоволенні позовних вимог, оскільки відповідач при прийнятті оскаржуваних рішень не допустив порушень передбаченої Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та Регламентом Комісії процедури розгляду питання про відкриття дисциплінарної справи за скаргою прокурора Веселівського району Запорізької області С. В. про притягнення судді Веселівського районного суду Запорізької області П. О. М. до дисциплінарної відповідальності.

Заслухавши сторони по справі, дослідивши обставини справи та перевіривши їх доказами у межах заявлених позовних вимог, колегія суддів встановила наступне.

11 січня 2013 р. слідчим суддею Веселівського районного суду Запорізької області П. О. М. під час розгляду клопотань слідчого СВ Веселівського РВ ГУМВС в Запорізькій області В. Т. А. у кримінальних провадженнях № 12012080200000056; № 12012080200000073 про арешт майна розглянуті та задоволені власні заяви (справи № 313/22/13-К, № 313/23/13-К, № 313/25/13-К) слідчого судді П. О. М. про відвід прокурора Н. В. А., який здійснює повноваження прокурора в даних кримінальних провадженнях, що підтверджується відповідними ухвалами.

Ухвалами слідчого судді Веселівського районного суду Запорізької області П. О. М. від 11 січня 2013 р. клопотання слідчого СВ Веселівського РВ ГУМВС в Запорізькій області В. Т. А. про арешт майна від 10 січня 2013 р. (справи № 313/22/13-К, № 313/23/13-К, № 313/25/13-К) були

повернуті прокурору Веселівського району Запорізької області для усунення недоліків.

Крім того, 8 лютого 2013 р. та 20 лютого 2013 р. слідчим суддею Веселівського районного суду Запорізької області П. О. М. розглянуті та задоволені власні заяви (справи № 313/153/13-К, № 313/164/13-К, № 313/198/13-К, № 313/200/13-К) слідчого судді П. О. М. про відвід прокурора Н. В. А., який здійснює повноваження прокурора у конкретних кримінальних провадженнях.

11 лютого 2013 р. до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України надійшла заява прокурора Веселівського району Запорізької області С. В. від 31 січня 2013 р. № 96-441 вих. 12 (вх. № вк-975/13), в якій заявник просить відкрити дисциплінарне провадження відносно судді Веселівського районного суду Запорізької області П. О. М. та притягнути її до дисциплінарної відповідальності у зв'язку з істотними порушеннями норм процесуального права при здійсненні правосуддя та порушенням вимог щодо неупередженого розгляду справи.

В заяві зазначив, що слідчий суддя П. О. М. не могла заявляти відвід прокурору, оскільки це не входить до її повноважень, в порушення вимог ч. 2 ст. 376 КПКУ в резолютивній частині ухвал вона не зазначила про час оголошення повного тексту, в наданні копій ухвал працівнику прокуратури району вона відмовила, станом на 29 січня 2013 р. в порушення ч. 7 ст. 376 КПКУ рішення до прокуратури не направлені, суддя безпідставно повернула клопотання прокурору для усунення недоліків.

22 березня 2013 р. до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України надійшла скарга прокурора Веселівського району Запорізької області С. В. від 4 березня 2013 р. № 96-833 вих. 13 (вх. № 975/13/1), в якій заявник просить врахувати при розгляді раніше поданої заяви про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Веселівського районного суду Запорізької області П. О. М., що подібні порушення набули системного характеру та в період січня—лютого 2013 р. прокурор був відведений суддею за її власною заявою у чотирьох кримінальних провадженнях, копії вступних та резолютивних частин ухвал направляються з порушенням термінів, копії повних текстів судових рішень взагалі не надаються, на запити суддя відповідає, що керівник органу прокуратури права на отримання судових рішень не має.

Листом від 12 лютого 2013 р. № 8вк-975/13 секретар Комісії М. А. М. витребував від судді обґрунтовані пояснення по фактах, викладених у заяві, матеріали в підтвердження обставин, на які посилається суддя, копії матеріалів справ № 313/25-К 1-КС/313/5/2013 та № 313/22/13-К 1-КС/313/2/2013, копії ухвал Веселівського районного суду Запорізької області від 11 січня 2013 р. про задоволення заяви слідчого судді П. О. М. про відвід прокурора.

Запитувані документи були надіслані позивачем 13 березня 2013 р., про що свідчить вхідний штамп Комісії на титульному аркуші витребуваних документів.

За результатами перевірки заяв членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів М. А. М. був складений висновок, яким запропоновано відкрити дисциплінарну справу стосовно судді Веселівського районного суду Запорізької області П. О. М.

У висновку зазначено, що П. О. М. неодноразово (11 січня 2013 р., 8 та 20 лютого 2013 р.) розглянуті та задоволені власні заяви про відвід прокурора Н. В. А. у кримінальних провадженнях, що не передбачено КПКУ, виходячи з норм КПКУ та наданих суддею письмових пояснень, вона мала б заявити самовідвід. Стосовно доводів щодо ненаправлення копій ухвал зазначив, то це спростовується наданими документами. Стосовно повернення клопотань для усунення недоліків зазначив, то процесуальні дії судді переглядаються вищими судовими інстанціями при оскарженні судового рішення.

23 травня 2013 р. на засіданні Комісії було прийнято рішення № 1543/дп-13 про відкриття дисциплінарної справи за скаргою прокурора Веселівського району Запорізької області С. В. про притягнення судді Веселівського районного суду Запорізької області П. О. М. до дисциплінарної відповідальності.

Своє рішення відповідач мотивував тим, що з переданого на засідання Комісії висновку члена ВККС України вбачаються ознаки істотного порушення суддею норм процесуального права при здійсненні правосуддя та порушення вимог щодо неупередженого розгляду справи, зокрема порушення правил щодо відводу (самовідводу).

Вважаючи рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 23 травня 2013 р. № 1543/дп-13 незаконним, позивачка звернулася до суду з цим позовом.

Частиною 2 ст. 71 КАСУ передбачено, що в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

Колегія суддів доходить висновку, що відповідачем доведена законність прийнятого рішення, виходячи з наступного.

Згідно з ч. 2 ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України

Відповідно до ч. 3 ст. 2 КАСУ у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди пере-

віряють, чи прийняті (вчинені) вони: на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); безсторонньо (неупереджено); добросовісно; розсудливо; з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи всім формам дискримінації; пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; своєчасно.

Спірні правовідносини регулюються Законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453-VI (далі — Закон) та Регламентом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затвердженим рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 8 червня 2011 р. № 1802/зп (із змінами, внесеними рішеннями Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 10 жовтня 2011 р. № 3142/зп-11, від 15 листопада 2011 р. № 3745/зп-11, від 17 січня 2012 р. № 4/зп-12, від 27 березня 2012 р. № 11/зп-12, від 10 квітня 2012 р. № 14/зп-12, від 23 квітня 2012 р. № 17/зп-12, від 25 вересня 2012 р. № 30/зп-12, від 18 жовтня 2012 р. № 34/зп-12, від 12 лютого 2013 р. № 4/зп-13) (далі — Регламент).

Відповідно до ч. 1 ст. 84 Закону дисциплінарне провадження — це процедура розгляду органом, визначеним законом, звернення, в якому містяться відомості про порушення суддею вимог щодо його статусу, посадових обов'язків чи присяги судді.

Право на звернення зі скаргою (заявою) щодо поведінки судді, яка може мати наслідком дисциплінарну відповідальність судді, має кожен, кому відомі такі факти (ч. 2 ст. 84 Закону).

Згідно з п. 8 ч. 1 ст. 91 Закону Комісія розглядає заяви та повідомлення про дисциплінарну відповідальність суддів місцевих та апеляційних судів та за наявності підстав порушує дисциплінарні справи і здійснює дисциплінарне провадження.

Скориставшись своїм правом, прокурор Веселівського району В. С. звернувся із заявами про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Веселівського районного суду Запорізької області П. О. М. від 31 січня 2013 р. № 96-441 вих. 12 (zareestrovana в Комісії 11 лютого 2013 р. за вх. № 8вк-975/13) та від 4 березня 2013 р. № 96-833 вих. 13 (zareestrovana в Комісії 22 березня 2013 р. за вх. № 8вк-975/13/1).

Згідно з ч. 1 ст. 86 Закону дисциплінарне провадження щодо судді передбачає здійснення перевірки даних про наявність підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, відкриття дисциплінарної справи, її

розгляд і прийняття рішення органом, що здійснює дисциплінарне провадження.

Перевірка даних про наявність підстав для відкриття дисциплінарної справи та притягнення судді місцевого чи апеляційного суду до дисциплінарної відповідальності здійснюється членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у порядку, встановленому цим Законом (ч. 2 ст. 86 Закону).

Відповідно до ч. 3 ст. 86 Закону під час здійснення перевірки член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України має право ознайомлюватися з матеріалами судових справ, робити з них копії, опитувати суддів та інших осіб, яким відомі обставини вчинення діяння, що має ознаки дисциплінарного проступку, отримувати за письмовим запитом від органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, керівників підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадян та їх об'єднань необхідну для проведення перевірки інформацію.

Як вбачається з матеріалів справи, листом від 12 лютого 2013 р. № 8вк-975/13 секретар Комісії М. А. М. витребував від судді обґрунтовані пояснення по фактах, викладених у заяві, матеріали в підтвердження обставин, на які посилається суддя, копії матеріалів справ № 313/25-К 1-КС/313/5/2013 та № 313/22/13-К 1-КС/313/2/2013, копії ухвал Веселівського районного суду Запорізької області від 11 січня 2013 року про задоволення заяви слідчого судді П. О. М. про відвід прокурора.

Запитувані документи надійшли до ВККС України.

Згідно з ч. 6 ст. 86 Закону та пп. 13.2.7 п. 13.2. Регламенту член Вищої кваліфікаційної комісії суддів України за результатами перевірки складає висновок з викладенням фактів та обставин, виявлених у ході перевірки, та пропозицією про відкриття чи відмову у відкритті дисциплінарної справи. Висновок члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та зібрані у процесі перевірки матеріали передаються на розгляд Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Судом встановлено, що 25 березня 2013 р. за результатами перевірки скарг прокурора Веселівського району Запорізької області С. В. членом ВККС України М. А. М. був складений висновок з пропозицією відкрити дисциплінарну справу стосовно судді Веселівського районного суду Запорізької області П. О. М.

Частиною 7 ст. 86 Закону передбачено, що питання про відкриття дисциплінарної справи чи відмову в її відкритті вирішує Вища кваліфікаційна комісія суддів України.

Як вбачається з матеріалів справи, 23 травня 2013 р. ВККС України було прийнято рішення № 1543/дп-13, яким відкрито дисциплінарну справу відносно судді Веселівського районного суду Запорізької області П. О. М.

Відповідно до пп. 13.3.1 п. 13.3 Регламенту питання про відкриття дисциплінарної справи чи відмову у її відкритті розглядається на засіданні Комісії без запрошення особи, що звернулася до Комісії зі скаргою (заявою) щодо поведінки судді, яка може мати наслідком дисциплінарну відповідальність судді, та судді, щодо поведінки якого ця особа звернулася до Комісії. Крім того, пп. 4.1.4 п. 4.1 передбачено, що за загальним правилом особа, щодо якої має розглядатися питання, повідомляється про дату, час і місце проведення засідання Комісії шляхом розміщення інформації про це на офіційному веб-порталі Комісії не пізніше як за 10 днів до дня проведення засідання Комісії. Винятки із загального правила повідомлення про засідання в зв'язку зі специфікою розгляду певних питань процедурної діяльності Комісії визначаються цим Регламентом.

Підпунктом 13.3.4 п. 13.3 Регламенту встановлено, що повідомлення про час та місце розгляду Комісією питання про відкриття дисциплінарної справи чи про відмову в її відкритті розміщується на офіційному веб-порталі Комісії не пізніше, як за 10 днів до засідання.

Інформація про засідання ВККС України 23 травня 2013 р. була опублікована на офіційному веб-порталі Комісії 13 травня 2013 р., що підтверджується довідкою, наданою в. о. керівника секретаріату Комісії К. В. Й.

Частиною 8 ст. 86 Закону, пп. 13.3.3 п. 13.3 Регламенту передбачено, що копія рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про відкриття дисциплінарної справи не пізніше як через три дні з дня його прийняття надсилається судді, щодо якого відкрито дисциплінарну справу, та особі, за зверненням якої порушено справу. До рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, яке надсилається судді, додається висновок члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, складений за результатами перевірки.

Як вбачається з матеріалів справи, листом від 24 травня 2013 р. (вих. № 8вк-975/13, № 8вк-957/13/1) член Комісії М. А. М. направив позивачці копію рішення про відкриття дисциплінарної справи.

З системного аналізу положень законодавства України стосовно повноважень ВККС України та порядку розгляду та вирішення Комісією питань про відкриття дисциплінарних справ відносно суддів, досліджених судом доказів по справі вбачається, що оскаржуване рішення прийняте з додержанням процедури, на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені законодавством України.

Колегія суддів не приймає до уваги доводи позивачки про безпідставність відкриття дисциплінарної справи стосовно неї та перевищення повноважень відповідачем, оскільки Комісія надає оцінку діям судді при розгляді дисциплінарної справи, а не при вирішенні питання про відкриття дисциплінарної справи.

Крім того, згідно з Рекомендаціями № R (80) 2 Комітету Міністрів державам-членам стосовно реалізації адміністративними органами влади дис-

креційних повноважень, прийнятої Комітетом Міністрів Ради Європи 11 травня 1980 р. на 316-й нараді заступників міністрів, під дискреційним повноваженням слід розуміти повноваження, яке адміністративний орган, приймаючи рішення, здійснює з певною свободою розсуду — тобто коли такий орган може обирати з кількох юридично допустимих рішень те, яке він вважає найкращим за даних обставин.

Отже, під дискреційним повноваженням розуміють таке повноваження, яке надає певний ступінь свободи адміністративному органу при прийнятті рішення, тобто коли у межах, які визначені законом, адміністративний орган має можливість самостійно (на власний розсуд) вибрати один з кількох варіантів рішення.

Враховуючи можливість самостійно вибрати варіант рішення, вважаючи, що рішення про відкриття дисциплінарної справи не є остаточно прийнятим рішенням про притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, колегія суддів доходить висновку про відмову в задоволенні позовних вимог П. О. М. до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання незаконним та скасування рішення від 23 травня 2013 р. № 1543/дн-13.

На підставі наведеного, керуючись статтями 18, 122, 128, 159–163, 171-1 КАСУ, суд

П О С Т А Н О В И В :

Відмовити П. О. М. у задоволенні позову до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання незаконним та скасування рішення від 23 травня 2013 р. № 1543/дн-13.

Постанова є остаточною і не підлягає перегляду в апеляційному чи касаційному порядку.

Повний текст постанови буде виготовлений у порядку, передбаченому ст. 160 КАСУ.

П О С Т А Н О В А

Вищого адміністративного суду України

від 31 липня 2013 р.

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів: головуючого — Масло І. В., суддів: Кравцова О. В., Шведа Е. Ю., Швеця В. В., Юрченко В. П., секретар судового засідання — Малихін Д. Ю., за участю: позивача — О. Г. М., представника відповідача — К. Є. В., розглянувши у відкритому судовому засіданні адміністративну справу за позовною заявою О. Г. М. до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання незаконним та скасування рішення від 23 травня 2013 р. № 1490/дп-13,

В С Т А Н О В И В:

25 червня 2013 р. О. Г. М., яка працює суддею Свердловського міського суду Луганської області, звернулась до Вищого адміністративного суду України як до суду першої інстанції з позовною заявою до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі — Комісія, ВККС України) про визнання незаконним та скасування рішення від 23 травня 2013 р. № 1490/дп-13.

Свої позовні вимоги обґрунтувала тим, що при прийнятті оскаржуваного рішення ВККС України не прийняла до уваги наступне: Т. М. В. у своєму зверненні до ВККС України (вх. № 8вк-168/13) (по результатах розгляду якого було прийнято спірне рішення) скаржилась на некоректну поведінку судді, а не на тривалий розгляд цивільної справи № 2-662/12; рішенням зборів Свердловського міського суду Луганської області від 1 березня 2012 р. визначено не проводити повторний автоматичний розподіл справ, що знаходяться в її провадженні; тривалий час вона хворіла, їй була встановлена 2-га група інвалідності, разом з тим в її провадження надходила велика кількість справ, у тому числі складні кримінальні справи. Крім того, на засіданні Комісії їй не роз'яснили права, у зв'язку з чим вона була позбавлена можливості надати документи, зазначені у супровідному листі від 13 травня 2013 р.; засідання відповідач розпочав раніше, ніж о 10 годині, тобто був змінений порядок денний, про що її не повідомили; їй оголосили вступну та резолютивну частину рішення, хоча це не передбачено нормами діючого законодавства; в рішенні не вказані мотиви, не прийняті до уваги її пояснення щодо поважності причин відкладення справи та щодо затягування розгляду справи учасниками процесу.

Просила визнати незаконним і скасувати рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 23 травня 2013 р. № 1490/дп-13 про застосування до неї дисциплінарного стягнення у виді догани.

У судовому засіданні позивачка позовні вимоги підтримала та просила задовольнити в повному обсязі.

Представник відповідача в судовому засіданні надав пояснення, аналогічні письмовим запереченням. Просив відмовити в задоволенні позовних вимог, оскільки відповідач при прийнятті оскаржуваного рішення не допустив порушень передбаченого Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та Регламентом Комісії процедури розгляду питання про притягнення судді О. Г. М. до дисциплінарної відповідальності.

Заслухавши пояснення сторін по справі, з'ясувавши обставини справи та перевіривши їх доказами в межах заявлених позовних вимог, колегія суддів встановила наступне.

Указом Президента України «Про призначення суддів» від 4 серпня 2003 р. № 802/2003 О. Г. М. призначена суддею місцевого Свердловського міського суду Луганської області.

До виконання обов'язків позивачка приступила 29 серпня 2003 р.

Відповідно до постанови Верховної Ради України «Про обрання суддів» від 19 березня 2009 р. № 1169-VI О. Г. М. обрана безстроково.

8 січня 2013 р. до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України надійшло звернення Т. М. В. (вх. № 8вк-168/13), в якому зазначено, що суддя О. А. М., користуючись своїм службовим становищем, поводить себе як у судових засіданнях, так і поза ними нахабно і нешанобливо по відношенню до неї. Справа за її позовом до Ч. А. Й., Т. О. В., третя особа з самостійними вимогами — ТОВ «УК Коменерго-Свердловськ», про усунення перешкод у користуванні житловим приміщенням та стягнення моральної шкоди (цивільна справа № 2-662/12) розглядалась більше восьми місяців. Головуюча по справі не застосовувала до відповідачки, яка не з'являлась в судові засідання, ніяких заходів, не давала можливості ставити запитання представнику відповідачки, викликала у судові засідання свідків (один з яких є інвалідом 2-ї групи), які жодного відношення до справи не мають, поза межами судового засідання некоректно висловлювалась, не давала чіткої відповіді, коли буде розглядатись справа, відсилаючи до секретаря судового засідання. Просила за наслідками розгляду її звернення прийняти відповідне рішення.

Листом від 21 січня 2013 р. на ім'я голови Свердловського міського суду Луганської області член Комісії Ф. Н. М. витребувала пояснення судді щодо висловлених заявником зауважень, довідку про рух цивільної справи із зазначенням всіх процесуальних дій по справі, про яку йдеться у зверненні, засвідченні копії всіх ухвалених у даній справі рішень судів першої, апеляційної і касаційної інстанцій (за наявності).

Листом від 21 січня 2013 р. член ВККС України Ф. Н. М. проінформувала Т. М. В. про перевірку обставин, викладених у її зверненні щодо дій судді Свердловського міського суду Луганської області О. Г. М., вказавши, що про результати перевірки вона буде повідомлена.

Витребувані документи були отримані Комісією 19 лютого 2013 р., що підтверджується штампом вхідної кореспонденції.

За результатами перевірки звернення членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів Ф. Н. М. був складений висновок, яким запропоновано відкрити дисциплінарну справу стосовно судді Свердловського міського суду Луганської області О. Г. М.

У висновку зазначено, що суддею О. Г. М. порушено вимоги ст. 157 ЦПКУ стосовно строків розгляду цивільної справи; справа розглядалась понад 17 місяців (22 серпня 2011 р. — відкрито провадження по справі, 8 лютого 2013 р. — прийнято рішення про відмову у задоволенні позову). У поясненнях суддя не навела обставин, які вказують на вжиття нею дій, спрямованих на розгляд справи протягом розумного строку.

Рішенням від 14 березня 2013 р. № 822/дп-13, прийнятим на засіданні Комісії, було відкрито дисциплінарну справу стосовно судді Свердловського міського суду Луганської області О. Г. М., в якому зазначено, що на підставі звернення та документів дисциплінарного провадження членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Ф. Н. М. було складено висновок про наявність обставин, які можуть мати наслідком дисциплінарну відповідальність судді.

Листом від 15 березня 2013 р. член Комісії Ф. Н. М. проінформувала суддю Свердловського міського суду Луганської області О. Г. М. та Т. М. В. про рішення відкрити дисциплінарну справу від 14 березня 2013 р.

Листом від 23 квітня 2013 р. на ім'я голови Свердловського міського суду Луганської області член Комісії Ф. Н. М. витребувала характеристику зазначеної судді, інформацію про кількість справ, що перебували в провадженні судді у 2012 р., а також про навантаження судді за вказаний період у порівнянні з середнім навантаженням суддів Свердловського міського суду Луганської області.

Одночасно листами від 23 квітня 2013 р. член Комісії Ф. Н. М. повідомила суддю Свердловського міського суду Луганської області О. Г. М. та Т. М. В. про засідання ВККС України 23 травня 2013 р. о 10 год 00 хв щодо розгляду дисциплінарної справи, відкритої рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 14 березня 2013 р. № 822/дп-13 за зверненням Т. М. В. на дії судді Свердловського міського суду Луганської області О. Г. М.

21 травня 2013 р. О. Г. М. надіслала разом з супровідним листом від 15 травня 2013 р. копію довідки про знаходження на лікуванні та у відпустках за період з 7 вересня 2011 р. по 1 березня 2013 р., копію довідки МСЕК про встановлення їй 2-ї групи інвалідності, копію характеристики, копію рішення Свердловського міського суду від 8 лютого 2013 р., часткове роздрукування технічного запису судового засідання по цивільній справі № 2-662/12, копію протоколу зборів суддів Свердловського міського суду Луганської області від 1 березня 2012 р., копію пояснень секретаря судового засідання П. І. М.

Рішенням від 23 травня 2013 р. № 1490/дп-13, прийнятим на засіданні Комісії, до судді Свердловського міського суду на засіданні Комісії Луганської області О. Г. М. застосовано дисциплінарне стягнення у виді догани.

Підставою для прийняття цього рішення слугувало невжиття суддею О. Г. М. заходів щодо розгляду справи протягом строку, встановленого ст. 157 ЦПКУ, що вказує на її несумлінність при виконанні обов'язків по відправленню правосуддя.

Вважаючи незаконним рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 25 травня 2013 р. № 1490/дп-13, позивачка звернулась до суду з даною позовною заявою, в якій просила його скасувати.

Згідно з ч. 2 ст. 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України

Відповідно до ч. 3 ст. 2 КАСУ у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); безсторонньо (неупереджено); добросовісно; розсудливо; з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи всім формам дискримінації; пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Частиною 2 ст. 71 КАСУ передбачено, що в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

Колегія суддів доходить висновку, що відповідачем не доведена законність рішення про притягнення судді Свердловського міського суду Луганської області О. Г. М. до дисциплінарної відповідальності, виходячи з наступного.

Спірні правовідносини регулюються Законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453-VI (далі — Закон № 2453).

Судом встановлено, що цивільний позов Т. М. В. до Ч. А. Й., Т. О. В., третя особа з самостійними вимогами — ТОВ «УК Коменерго-Свердловськ», про усунення перешкод у користування житловим приміщенням та стягнення моральної шкоди надійшов на адресу Свердловського міського суду Луганської області 17 серпня 2011 р. та автоматизованою системою документообігу 19 серпня 2011 р. був розподілений судді О. Г. М.

22 серпня 2011 р. суддею О. Г. М. була винесена ухвала про відкриття провадження в справі, попереднє судове засідання було призначено на 7 вересня 2011 р. (цивільна справа № 2-662/12).

7 вересня 2011 р. судове засідання не відбулось, оскільки з 7 вересня 2011 р. по 30 вересня 2011 р. суддя хворіла, що підтверджується листком непрацездатності. Сторони повідомлені про розгляд справи на 6 жовтня 2011 р.

Крім того, в матеріалах справи міститься заява відповідачки Ч. А. Й. з проханням перенести судове засідання на 27–28 вересня 2011 р., оскільки вона є інвалідом, не може самостійно пересуватися, а її опікун Т. О. В. знаходиться за межами країни. До заяви додані відповідні підтверджуючі документи.

6 жовтня 2011 р. судове засідання не відбулось у зв'язку з перебуванням судді О. Г. М. у відпустці без збереження заробітної плати за сімейними обставинами тривалістю п'ять календарних днів з 3 по 7 жовтня 2011 р., що підтверджується наказом голови міського суду від 3 жовтня 2011 р. № 33-«В». Сторони повідомлені про розгляд справи на 16 листопада 2011 р.

3 8 жовтня 2011 р. по 7 листопада 2011 р. суддя хворіла, що підтверджується листком непрацездатності.

16 листопада 2011 р. судове засідання не відбулось, оскільки з 14 листопада 2011 р. по 6 грудня 2011 р. суддя хворіла, що підтверджується листком непрацездатності. Сторони повідомлені про розгляд справи на 16 грудня 2011 р.

16 грудня 2011 р. судове засідання не відбулось, оскільки з 16 грудня 2011 р. по 26 грудня 2011 р. суддя хворіла, що підтверджується листком непрацездатності. Сторони повідомлені про розгляд справи на 18 січня 2012 р.

3 11 січня 2012 р. по 13 січня 2012 р. суддя хворіла, що підтверджується листком непрацездатності.

18 січня 2012 р. судове засідання не відбулось, оскільки з 15 січня 2012 р. по 13 лютого 2012 р. суддя хворіла, що підтверджується листком непрацездатності. Сторони повідомлені про розгляд справи на 21 лютого 2012 р.

15 лютого 2012 р. суддя О. Г. М. перебувала на відпочинку за чергування на виборах Президента України 7 лютого 2010 р., що підтверджується наказом голови Свердловського міського суду від 15 лютого 2012 р. № 8-«В».

21 лютого 2012 р. судове засідання не відбулось, оскільки з 20 лютого 2012 р. по 2 березня 2012 р. суддя перебувала у відпустці, що підтверджується наказом голови Свердловського міського суду від 17 лютого 2012 р. № 9-«В».

В матеріалах справи також міститься листок непрацездатності від 20 лютого 2012 р., який підтверджує хворобу судді з 20 лютого 2012 р. по 24 лютого 2012 р.

На підставі наказу голови Свердловського міського суду від 3 березня 2012 р. № 10-«В» О. Г. М. було продовжено невикористану частину основної щорічної відпустки тривалістю п'ять календарних днів з 3 до 7 березня 2012 р.

3 12 березня по 16 березня 2012 р. суддя О. Г. М. перебувала у відпустці, що підтверджується наказом голови Свердловського міського суду від 7 березня 2012 р. № 13-«В».

11 квітня 2012 р. (про розгляд справи сторони були повідомлені належним чином) у відкритому судовому засіданні відбувся попередній розгляд цивільної справи, було вирішено викликати свідків та призначити справу на 15 травня 2012 р., що підтверджується відповідними ухвалами та журналом попереднього судового засідання. Про дату, час та місце судового засідання (15 травня 2012 р.) сторони були повідомлені належним чином.

15 травня 2012 р. у відкритому судовому засіданні відбувся розгляд справи, оголошено перерву по справі до 14 червня 2012 р. для повторного виклику свідків, які не з'явились, та надано запит до УПФУ м. Свердловська, про що свідчить журнал судового засідання. Про дату, час та місце судового засідання (14 червня 2012 р.) сторони були повідомлені належним чином.

14 червня 2012 р. розгляд цивільної справи у відкритому судовому засіданні був продовжений. Суд ухвалив залучити третьою особою у справі КПРЕЖ № 2 та оголосив перерву по справі до 10 липня 2012 р. для виклику третьої особи та свідків, про що свідчить журнал судового засідання. Про дату, час та місце судового засідання (10 липня 2012 р.) сторони були повідомлені належним чином.

10 липня 2012 р. розгляд цивільної справи у відкритому судовому засіданні був продовжений. Суд оголосив перерву по справі до 13 серпня 2012 р. для витребування документів з КПРЕЖ № 2, виклику свідка, надання запиту УПФУ Свердловська, про що свідчить журнал судового засідання. Про дату, час та місце судового засідання (13 серпня 2012 р.) сторони були повідомлені належним чином.

З 16 липня по 2 серпня 2012 р. суддя О. Г. М. перебувала у щорічній відпустці, що підтверджується наказом голови Свердловського міського суду від 18 червня 2012 р. № 27-«В».

13 серпня 2012 р. судові засідання не відбулось, оскільки з 1 серпня 2012 р. по 13 серпня 2012 р. суддя хворіла, що підтверджується листком непрацездатності. Розгляд справи відкладено до 28 серпня 2012 р., про що сторони були повідомлені.

Крім того, від представника відповідачки Ч. А. Й. — С. О. М. надійшла заява від 13 серпня 2012 р. з проханням відкласти розгляд справи.

28 серпня 2012 р. розгляд цивільної справи у відкритому судовому засіданні був продовжений. Суд оголосив перерву по справі до 27 вересня 2012 р. для надання запиту до УПФУ м. Свердловська, виклику свідка та відповідача, про що свідчить журнал судового засідання. Крім того, судом зроблений запит в РАГС м. Свердловська Луганської області від 28 серпня 2012 р. № 2-662/12 з проханням надати копію актового запису про смерть відповідачки Ч. А. Й. Про дату, час та місце судового засідання (27 вересня 2012 р.) сторони були повідомлені належним чином.

27 вересня 2012 р. розгляд цивільної справи у відкритому судовому засіданні був продовжений, провадження по справі закрито в частині позовних вимог до Ч. А. Й. у зв'язку з її смертю. Суд оголосив перерву по справі до 15 листопада 2012 р. для надання запиту у МБТІ м. Свердловська, виклику свідка та відповідача, про що свідчить журнал судового засідання від 27 вересня 2012 р. Про дату, час та місце судового засідання (15 листопада 2012 р.) сторони були повідомлені належним чином.

З 3 жовтня 2012 р. по 20 жовтня 2012 р. суддя О. Г. М. хворіла, що підтверджується листком непрацездатності.

15 листопада 2012 р. розгляд цивільної справи у відкритому судовому засіданні був продовжений. Суд оголосив перерву по справі до 25 грудня 2012 р. для надання запитів до ВГРФЛ м. Свердловська, нотаріальної контори та виклику відповідача, про що свідчить журнал судового засідання. Про дату, час та місце судового засідання (25 грудня 2012 р.) сторони були повідомлені належним чином.

25 грудня 2012 р. судове засідання не відбулось, оскільки в приміщенні суду була відсутня електроенергія, що підтверджується відповідною довідкою та листком ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» від 7 лютого 2013 р. за вих. № 221. Розгляд справи був відкладений на 8 лютого 2013 р., про що сторони були повідомлені належним чином.

З 12 січня 2013 р. по 14 січня 2013 р. суддя О. Г. М. хворіла, що підтверджується листком непрацездатності.

8 лютого 2013 р. по справі оголошено вступну та резолютивну частини рішення, яким Т. М. В. у позові до Т. О. В. відмовлено.

Підстави для притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності зазначені у ч. 1 ст. 83 Закону № 2453, п. 2 якої встановлено, що суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження з підстав невжиття суддею заходів щодо розгляду заяви, скарги чи справи протягом строку, встановленого законом.

Відповідно до ст. 157 ЦПКУ суд розглядає справи протягом розумного строку, але не більше двох місяців з дня відкриття провадження у справі, а справи про поновлення на роботі, про стягнення аліментів — одного місяця. У виняткових випадках за клопотанням сторони, з урахуванням особливостей розгляду справи, суд ухвалою може подовжити розгляд справи, але не більш як на п'ятнадцять днів.

Аналогічні положення закріплені в постанові Пленуму Верховного Суду України «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства при розгляді справ у суді першої інстанції» від 12 червня 2009 р. № 2.

З системного аналізу зазначених норм слідує, що позивачка могла бути притягнута до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного

провадження з підстав невжиття нею заходів щодо розгляду справи протягом строку, передбаченого ст. 157 ЦПКУ.

Колегія суддів доходить висновку, що тривалий розгляд справи був зумовлений об'єктивними поважними причинами, що підтверджується дослідженими у судовому засіданні та зазначеними вище доказами (хвороба судді, перебування у відпустці, необхідність витребування документів та доказів, виклику учасників процесу та свідків, витребування відповідних довідок з УПФУ, МДБІ, нотаріальної контори, РАГС, КПРЕЖ № 2), а суддя О. Г. М. вживала всі можливі заходи для розгляду справи.

Відповідно до ч. 2 ст. 87 Закону № 2453 при обранні дисциплінарного стягнення стосовно судді враховуються характер проступку, його наслідки, особа судді, ступінь його вини, обставини, що впливають на можливість притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.

Згідно з характеристикою О. Г. М. від 30 квітня 2013 р. вона показала себе як грамотний, досвідчений фахівець, має гарний рівень практичної та теоретичної підготовки, володіє необхідними якостями для здійснення судової діяльності, вміє правильно будувати свої стосунки з учасниками судового процесу, громадянами та колегами по роботі; здатна підтримувати свою професійну компетентність на необхідному рівні та відчувати відповідальність за кінцеві результати своєї роботи, прагне до вдосконалення службової діяльності; в 2011 р. під її головуванням розглянуто 51 кримінальну, 421 цивільну, 327 адміністративних справ, 367 матеріалів про адміністративні правопорушення, з яких змінено 1 вирок, скасовано 4 та змінено 3 рішення; в 2012 р. під її головуванням розглянуто 66 кримінальних, 448 цивільних, 66 адміністративних справ, 286 матеріалів про адміністративні правопорушення, з яких змінено 1 вирок, скасовано 2 та змінено 4 рішення; дисциплінарних норм та норм законності дотримується чітко, при здійсненні правосуддя діє принципово в межах та порядку, визначених процесуальним законом, неухильно виконує норми професійної етики судді; до дисциплінарної відповідальності за весь час судової роботи не притягувалася.

Згідно з довідкою Свердловського міського суду Луганської області від 17 травня 2013 р. за період з 1 січня 2011 р. по 22 серпня 2011 р. розглянула 1215 справ (цивільних, кримінальних, адміністративних, про адміністративні правопорушення, інших матеріалів).

Як вбачається з довідки Свердловського міського суду Луганської області від 16 травня 2013 р. № 99, відсоткове співвідношення навантаження судді О. Г. М. до середнього навантаження суддів Свердловського міського суду за 2012 р. склало 98,1 %.

Крім того, в провадженні судді О. Г. М. знаходяться одночасно декілька багатотомних та складних справ, зокрема, за обвинуваченням І. О. В.,

Д. С. Г., К. Н. Б., Ж. Т. В., З. Ю. І. у скоєнні злочинів, передбачених ч. 3 ст. 28, ч. 5 ст. 191, ч. 2 ст. 366 ККУ (12 томів, 5 підсудних і 88 свідків); за обвинуваченням Ф. О. А., Г. Я. В., Ф. М. А за ч. 3 ст. 28, ч. 5 ст. 185, ч. 2 ст. 304 ККУ (7 томів, всі підсудні знаходяться під вартою), про що свідчать надані суду позивачкою копії обвинувальних висновків.

Відповідно до протоколу зборів суддів Свердловського міського суду Луганської області від 1 березня 2012 р. голова суду запропонував повторно розподілити до провадження іншим суддям всі справи, які знаходяться в провадженні судді О. Г. М., у зв'язку з її знаходженням на лікарняному протягом тривалого часу, але рішення з цього приводу не було прийнято.

Як вбачається з довідки до акта огляду МСЕК з 14 лютого 2012 р., О. Г. М. встановлена 2-га група інвалідності.

Разом з тим, показники роботи судді, навантаження на неї, її характеристика, складність справ, що перебувають у її провадженні, її стан здоров'я, неприйняття зборами суддів рішення про перерозподіл її справ взагалі не були враховані відповідачем при прийнятті оскаржуваного рішення, що є порушенням ч. 2 ст. 87 Закону № 2453.

Згідно з ч. 6 ст. 87 Закону № 2453 рішення у дисциплінарній справі повинно містити, зокрема, встановлені обставини у справі з посиланням на докази (п. 2); мотиви, з яких ухвалено рішення (п. 3).

В порушення цієї норми відповідач не навів мотивів та не зазначив доказів, що підтверджують невжиття суддею О. Г. М. заходів щодо розгляду справи протягом строку, передбаченого ст. 157 ЦПКУ.

Положеннями ст. 6 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод встановлено, що кожен при вирішенні питання щодо його цивільних прав та обов'язків має право на справедливий і відкритий розгляд упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом.

Згідно з п. 47 рішення Європейського суду з прав людини у справі «Бараона проти Португалії», 1987 р., «розумність тривалості розгляду повинна визначатися з огляду на конкретні обставини справи з урахуванням критеріїв, сформульованих у практиці Суду, зокрема, комплексності справи, поведінки заявника і відповідних державних органів».

Аналогічна позиція викладена в інших рішеннях Європейського суду з прав людини, в яких тривалі строки розгляду вважалися «розумними»:

— з урахуванням складності справ (рішення «Хосце проти Нідерландів», 1998 р.; «Бухкольц проти Німеччини», 1981 р.; «Бочан проти України», 2007 р.);

— з урахуванням неналежної поведінки заявника («Чирикоста та Віола проти Італії»);

— з урахуванням поведінки відповідних органів державної влади («Міласі проти Італії», 1987 р.).

Разом з тим, Комісія не врахувала несвоєчасність отримання інформації від відповідних органів на запити суду, а також що саме позивачка та її представник при розгляді цивільної справи № 2-662/12 неодноразово заявляли клопотання про виклик свідків, необхідність явки у судові засідання відповідачки Т. О. В., витребування доказів по справі, що було підставою для оголошення перерви по справі.

Відтак, колегія суддів доходить висновку про задоволення позовних вимог судді Свердловського міського суду Луганської області О. Г. М. до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання незаконним та скасування рішення від 23 травня № 1490/дп-13.

На підставі наведеного, керуючись статтями 18, 122, 128, 159–163, 171-1 КАСУ, суд

П О С Т А Н О В И В:

Задовольнити адміністративний позов О. Г. М. до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання незаконним та скасування рішення від 23 травня 2013 р. № 1490/дп-13.

Визнати незаконним та скасувати рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 23 травня 2013 р. № 1490/дп-13 про застосування до судді Свердловського міського суду Луганської області О. Г. М. дисциплінарного стягнення у виді догани.

Постанова є остаточною і не підлягає перегляду в апеляційному чи касаційному порядку.

Повний текст постанови буде виготовлений в порядку та в строки, передбачені ст. 160 КАСУ.

П О С Т А Н О В А

Вищого адміністративного суду України

від 31 липня 2013 р.

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів: головуючого — Масло І. В., суддів: Кравцова О. В., Шведа Е. Ю., Швеця В. В., Юрченко В. П., розглянувши у порядку письмового провадження адміністративну справу за позовною заявою Т. В. І. до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання протиправним рішення від 13 червня 2013 р. № 1935/дп-13 про відмову у відкритті дисциплінарного провадження відносно судді Волноваського районного суду Донецької області М. Є. І.,

зобов'язання переглянути скаргу та прийняти рішення згідно з вимогами чинного законодавства України,

В С Т А Н О В И В:

4 липня 2013 р. Т. В. І. звернувся до Вищого адміністративного суду як до суду першої інстанції з позовною заявою до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі — Комісія, ВККС України) про визнання рішення протиправним та зобов'язання вчинити певні дії.

Свої позовні вимоги обґрунтував тим, що відповідач при прийнятті рішення про відмову у відкритті дисциплінарної справи щодо судді Волноваського районного суду Донецької області М. Є. І. не врахував беззаперечні факти порушень з боку судді (скарга на постанову про відмову в порушенні кримінальної справи не розглядалась більше року, прийняте рішення скаргнику не надано, безпідставно відмовлено у задоволенні клопотання про відвід судді), що свідчить про відсутність перевірки щодо викладених у скарзі фактів, у зв'язку з чим просив:

— визнати протиправним рішення ВККС України від 13 червня 2013 р. про відмову у відкритті дисциплінарного провадження відносно судді Волноваського районного суду Донецької області М. Є. І.;

— зобов'язати ВККС України переглянути скаргу громадянина Т. В. І. та прийняти рішення згідно з вимогами чинного законодавства України.

Сторони були належним чином повідомлені про дату, час та місце розгляду справи, у судові засідання не з'явилися, надали заяви з проханням розглянути справу без їх участі, у зв'язку з чим колегія суддів вважає на підставі ч. 4 ст. 122 КАСУ за можливе розглянути дану справу в порядку письмового провадження.

З'ясувавши обставини справи та перевіривши їх доказами в межах заявлених позовних вимог, колегія суддів встановила наступне.

26 лютого 2013 р. до Волноваського районного суду Донецької області надійшла скарга Т. В. І. на постанову про закриття кримінального провадження від 18 лютого 2013 р., внесеного до ЄРДД за № 4201305000000033 від 15 січня 2013 р., яка була розподілена судді Р. В. І. (справа № 221/951/13-к, провадження № 1-кс/221/95/2013).

28 лютого 2013 р. постановлено ухвалу про самовідвід судді Р. В. І., у зв'язку з чим дана справа згідно з протоколом розподілу справи між суддями в неавтоматичному режимі від 1 березня 2013 р. надійшла судді М. Є. І.

14 березня Т. В. І. надіслав заяву про відвід судді М. Є. І., у задоволенні якої було відмовлено ухвалою Волноваського районного суду Донецької області від 8 квітня 2013 р. (головуючий суддя — К. Л. В.).

Ухвалою Волноваського районного суду Донецької області від 15 квітня 2013 р. (головуючий суддя — М. Є. І.) Т. В. І. повернуто скаргу та матеріали, додані до неї.

25 квітня 2013 р. ухвалою колегії суддів судової палати по кримінальних справах апеляційного суду Донецької області ухвала слідчого судді Волноваського районного суду від 15 квітня 2013 р. залишена без змін.

11 квітня 2013 р. до ВККС України надійшла скарга Т. В. І. (zareestrowana за № 8вк-2692/13), в якій заявник просив притягнути до дисциплінарної відповідальності суддю Волноваського районного суду Донецької області М. Є. І. за грубе порушення норм процесуального права, Конституції України та присяги судді при розгляді справи, перешкоджанні в доступі до правосуддя, затягуванні розгляду справи, термін вирішення якої встановлений Законом.

18 квітня 2013 р. член Комісії Ш. В. І. направив Голові Волноваського районного суду Донецької області М. Є. І. лист з проханням надати пояснення по суті справи, представити копії документів, що підтверджують чи спростовують викладені у скарзі доводи, довідку-інформацію про рух справи, кількість та якість розглянутих ним справ.

18 квітня 2013 р. членом Комісії Ш. В. І. був також направлений лист Т. В. І. з повідомленням про проведення перевірки за його скаргою.

Витребувані документи 27 травня 2013 р. були отримані Комісією та надані члену ВККС України Ш. В. І. супровідним листом від 21 травня 2013 р. за вих. № 5661.

Окремим листом 18 квітня 2013 р. член Комісії Ш. В. І. проінформував Т. В. І. про проведення перевірки за його скаргою, про що буде повідомлений додатково.

За результатами перевірки скарги за вх. № 8вк-2692/13 членом ВККС України Ш. В. І. 4 червня 2013 р. був складений висновок про відмову у відкритті дисциплінарної справи за скаргою Т. В. І. про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Волноваського районного суду Донецької області М. Є. І.

13 червня 2013 р. ВККС України було прийнято рішення № 1935/дп-13, яким відмовлено у відкритті дисциплінарної справи за скаргою Т. В. І. про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Волноваського районного суду Донецької області М. Є. І.

Рішення та висновок мотивовані тим, що ВККС України не є судовим органом і не вправі втручатися у діяльність судді, пов'язану зі здійсненням правосуддя, надавати правову оцінку судовим рішенням та діям суду, перевіряти та визначати їх законність та обґрунтованість. Підстави для відкриття дисциплінарної справи, передбачені пунктами 1, 2 ч. 1 ст. 83 Закону України «Про судоустрій та статус суддів», відсутні.

Не погоджуючись із рішенням ВККС України, позивач звернувся до суду із даним адміністративним позовом.

Відповідно до ч. 3 ст. 2 КАСУ у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіря-

ють, чи прийняті (вчинені) вони: на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); безсторонньо (неупереджено); добросовісно; розсудливо; з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи несправедливій дискримінації; пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Частиною 2 ст. 71 КАСУ передбачено, що в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача, якщо він заперечує проти адміністративного позову.

Колегія суддів доходить висновку, що відповідачем доказана законність рішення, зокрема, дотримання передбачених ч. 3 ст. 2 КАСУ критеріїв, виходячи з наступного.

Спірні правовідносини регулюються Законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453-VI (далі — Закон № 2453) та Регламентом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затвердженим рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 8 червня 2011 р. № 1802/зп (із змінами, внесеними рішеннями Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 10 жовтня 2011 р. № 3142/зп-11, від 15 листопада 2011 р. № 3745/зп-11, від 17 січня 2012 р. № 4/зп-12, від 27 березня 2012 р. № 11/зп-12, від 10 квітня 2012 р. № 14/зп-12, від 23 квітня 2012 р. № 17/зп-12, від 25 вересня 2012 р. № 30/зп-12, від 18 жовтня 2012 р. № 34/зп-12, від 12 лютого 2013 р. № 4/зп-13) (далі — Регламент).

Пунктом 8 ч. 1 ст. 3 КАСУ передбачено, що позивач — особа, на захист прав, свобод та інтересів якої подано адміністративний позов до адміністративного суду, а також суб'єкт владних повноважень, на виконання повноважень якого подана позовна заява до адміністративного суду.

Відповідно до ч. 1 ст. 6 КАСУ кожна особа має право в порядку, встановленому цим Кодексом, звернутися до адміністративного суду, якщо вважає, що рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень порушені її права, свободи або інтереси.

За змістом ч. 1 ст. 55 Конституції України, п. 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України № 9-зп від 25 грудня 1997 р. (справа за зверненням жителів м. Жовті Води) будь-яка особа має право звернутись до суду, якщо її права порушуються, створено або створюють-

ся перешкоди для їх реалізації або мають місце інші ущемлення прав та свобод.

З системного аналізу вказаних норм та висновку Конституційного Суду України слідує, що адміністративний суд під час розгляду справи повинен встановити факт або обставини, які б свідчили про порушення прав, свобод чи інтересів позивача з боку відповідача.

Колегія суддів доходить висновку, що оскаржуваним рішенням не порушені права, свободи або інтереси позивача, виходячи з наступного.

Відповідно до частин 1 та 4 ст. 84 Закону № 2453 дисциплінарне провадження — це процедура розгляду органом, визначеним законом, звернення, в якому містяться відомості про порушення суддею вимог щодо його статусу, посадових обов'язків чи присяги судді.

Дисциплінарну справу щодо судді не може бути порушено за заявою чи повідомленням, що не містять відомостей про наявність ознак дисциплінарного проступку судді, а також за анонімними заявами та повідомленнями.

Порядок дисциплінарного провадження щодо судді врегульований, зокрема, ст. 86 Закону № 2453, відповідно до ч. 1 якої дисциплінарне провадження щодо судді передбачає здійснення перевірки даних про наявність підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, відкриття дисциплінарної справи, її розгляд і прийняття рішення органом, що здійснює дисциплінарне провадження.

Повноваження ВККС України встановлені ст. 91 Закону № 2453, згідно з п. 8 ч. 1 якої вона розглядає заяви та повідомлення про дисциплінарну відповідальність суддів місцевих та апеляційних судів та за наявності підстав порушує дисциплінарні справи і здійснює дисциплінарне провадження.

Відповідно до п. 13.1.4 Регламенту дисциплінарне провадження передбачає:

- 1) здійснення перевірки даних про наявність підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності;
- 2) відкриття дисциплінарної справи;
- 3) розгляд дисциплінарної справи;
- 4) прийняття рішення.

При цьому перевірка даних про наявність підстав для відкриття дисциплінарної справи та притягнення судді до дисциплінарної відповідальності здійснюється членом ВККС України (ч. 2 ст. 86 Закону № 2453), що за результатами перевірки складає висновок з викладенням фактів та обставин, виявлених у ході перевірки, та пропозицією про відкриття чи відмову у відкритті дисциплінарної справи, який разом із зібраними у процесі перевірки матеріалами передається на розгляд ВККС України (ч. 6 ст. 86 Закону № 2453), яка вирішує питання про відкриття дисциплінарної справи чи відмову в її відкритті (ч. 7 ст. 86 Закону № 2453), розглядає дисциплінарну справу (ч. 9

ст. 86 Закону № 2453), приймає рішення у дисциплінарній справі більшістю від загального складу Комісії (ч. 1 ст. 87 Закону № 2453).

Враховуючи зазначене, колегія суддів приходять до висновку, що права особи, яка звернулася зі скаргою (заявою, зверненням) стосовно дій судді, в дисциплінарному провадженні певним чином обмежені: правом на подання скарги (заяви, звернення) на дії судді та правом на розгляд такої скарги (заяви, звернення) з дотриманням Комісією процедури розгляду та процедури прийняття рішення.

Таким чином, при розгляді цієї справи колегія суддів перевіряє дотримання Комісією процедури розгляду заяви позивача та прийняття рішення.

Як встановлено судом, позивач, скориставшись передбаченим ч. 2 ст. 84 Закону № 2453 правом на звернення зі скаргою щодо поведінки судді, яка може мати наслідком дисциплінарну відповідальність судді, звернувся до відповідача з заявою, повідомивши Вищу кваліфікаційну комісію суддів України про порушення ст. 83 Закону № 2453 суддею Волноваського районного суду Донецької області М. Є. І.

18 квітня 2013 р. членом ВККС України Ш. В. І. було витребувано у Голови Волноваського районного суду Донецької області необхідну інформацію для проведення перевірки, яка була отримана відповідачем 27 травня 2013 р.

За результатами перевірки викладених у заяві даних членом Комісії Ш. В. І. 4 червня 2013 р. був складений висновок, яким запропоновано відмовити у відкритті дисциплінарної справи щодо судді Волноваського районного суду Донецької області М. Є. І.

Вказаний висновок разом із зібраними у процесі перевірки матеріалами був переданий на розгляд ВККС України, що відповідає приписам частин 2 та 6 ст. 86 Закону № 2453.

ВККС України вирішила відмовити у відкритті дисциплінарної справи відносно судді Волноваського районного суду Донецької області М. Є. І., прийнявши 13 червня 2013 р. відповідне рішення № 1935/дп-13 згідно з ч. 7 ст. 86 Закону № 2453.

Таким чином, колегія суддів доходить висновку, що ВККС України дотрималась процедури розгляду скарги позивачки, за наслідками якої прийняла рішення відповідно до Закону.

Крім того, слід зазначити, що позивач у своєму зверненні на дії судді фактично не погоджується з винесеним рішенням, посилаючись на допущені суддею порушення норм процесуального права при розгляді його скарги на постанову про закриття кримінального провадження.

Враховуючи, що давати оцінку процесуальним рішенням суддів щодо розгляду конкретної судової справи можуть лише вищестоящі судові інстанції при перегляді судових рішень, до повноважень жодного іншого органу, зокрема Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, це не відноситься.

Відповідно до частин 1 та 2 ст. 126, ч. 2 ст. 129 Конституції України, ч. 1 ст. 6 Закону № 2453-VI незалежність і недоторканність суддів гарантується Конституцією і законами України.

Здійснюючи правосуддя, суди є незалежними від будь-якого впливу. Суди здійснюють правосуддя на основі Конституції і законів України, забезпечуючи при цьому верховенство права.

При офіційному тлумаченні положень частин 1, 2 ст. 126 Конституції України, Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 1 грудня 2004 р. № 19-рп/2004 вказав, що незалежність суддів полягає передусім у їхній самостійності, непов'язаності при здійсненні правосуддя будь-якими обставинами та іншою, крім закону, волею. Зазначений підхід щодо забезпечення незалежності суддів закріплено у Конвенції про захист прав людини та основних свобод (4 листопада 1950 р.), ратифікованою Верховною Радою України 17 липня 1997 р.

Верховний Суд України в п. 10 постанови Пленуму «Про незалежність судової влади» від 13 червня 2007 р. № 8 зазначив, що відповідно до ч. 5 ст. 125 Конституції України судові рішення є обов'язковими до виконання на всій території України і тому вважаються законними, доки вони не скасовані в апеляційному чи касаційному порядку або не переглянуті компетентним судом в іншому порядку, визначеному процесуальним законом, в межах провадження, в якому вони ухвалені.

Конституційний Суд України у рішенні від 11 березня 2011 р. № 2-рп/2011 зазначив, що давати оцінку процесуальним діям суддів щодо розгляду конкретної судової справи може лише апеляційна і касаційна інстанція при перегляді судових рішень. Оцінка процесуальних дій Вищою радою юстиції до винесення судом остаточного рішення у справі означає втручання у здійснення правосуддя, що суперечить частинам 1, 2 ст. 126, ч. 1 ст. 129 Конституції України. Положення цього рішення стосується і Комісії, яка відповідно до п. 8 ч. 1 ст. 91 Закону № 2453-VI наділена повноваженням розглядати заяви та повідомлення про дисциплінарну відповідальність суддів.

Відповідно до п. «b» розділу 2 Рекомендацій № (94) 12 «Незалежність, дієвість та роль суддів», ухвалених Комітетом Міністрів Ради Європи на 518 засіданні заступників міністрів 13 жовтня 1994 р., судді повинні приймати свої рішення цілком незалежно і мати змогу діяти без обмежень, без неправомочного впливу, підбурення, тиску, погроз, неправомочного прямого чи непрямого втручання, незалежно з чийого боку та з яких мотивів воно б не здійснювалось. У законі мають бути передбачені санкції проти осіб, які намагаються у такий спосіб впливати на суддів. Судді мають бути цілком вільними у винесенні неупередженого рішення у справі, яку вони розглядають, покладатись на своє внутрішнє переконання, власне тлумачення фактів та чинне

законодавство. Судді не зобов'язані давати звіт щодо справ, які знаходяться в їх провадженні, ніякій особі, яка не належить до системи судової влади.

Таким чином, колегія суддів доходить висновку, що доводи позивача не знайшли свого підтвердження у судовому засіданні, у зв'язку з чим відмовляє Т. В. І. в задоволенні позовних вимог до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання рішення ВККС України від 13 червня 2013 р. про відмову у відкритті дисциплінарного провадження відносно судді Волноваського районного суду Донецької області М. Є. І. протиправним.

Також на підлягають задоволенню позовні вимоги про зобов'язання ВККС України переглянути скаргу громадянина Т. В. І. та прийняти рішення згідно з вимогами чинного законодавства України, оскільки ці вимоги є похідними від позовних вимог про визнання рішення ВККС України від 13 червня 2013 р. про відмову у відкритті дисциплінарного провадження відносно судді Волноваського районного суду Донецької області М. Є. І. протиправним.

На підставі наведеного, керуючись статтями 18, 122, 159–163, 171-1 КАСУ, суд

ПОСТАНОВИ В:

Відмовити Т. В. І. в задоволенні позовних вимог до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання протиправним рішення від 13 червня 2013 р. № 1935/дп-13 про відмову у відкритті дисциплінарного провадження відносно судді Волноваського районного суду Донецької області М. Є. І., зобов'язання переглянути скаргу та прийняти рішення згідно з вимогами чинного законодавства України.

Постанова є остаточною і не підлягає перегляду в апеляційному чи касаційному порядку.

ПОСТАНОВА

Вищого адміністративного суду України

від 1 серпня 2013 р.

Вищий адміністративний суд України у складі колегії суддів: головуючого — Юрченко В. П., суддів: Кравцова О. В., Масло І. В., Шведа Е. Ю., Швеця В. В., при секретарі судового засідання — Добродуб К. Я., за участю: позивача — Б. В. Б., представника відповідача — Д. Ю.В., розглянувши у відкритому судовому засіданні адміністративну справу за позовною заявою Б. В. Б. до Верховної Ради України про визнання дій та бездіяльності протиправними,

В С Т А Н О В И В:

5 липня 2013 р. Б. В. Б. звернувся до Верховної Ради України з позовними вимогами про визнання дій та бездіяльності протиправними.

Позовні вимоги обґрунтовані тим, що 4 квітня 2013 р. відповідачем допущені протиправні дії шляхом проведення десятого пленарного засідання другої сесії Верховної Ради України не у залі засідань Верховної Ради України за адресою: м. Київ, вул. Грушевського, 5, а у конференц-залі Верховної Ради України за адресою: м. Київ, вул. Банкова, 6-8, та під час її проведення допущена протиправна бездіяльність, яка виразилась у нездійсненні реєстрації народних депутатів України за допомогою електронної системи та незабезпеченні проведення поіменних голосувань народних депутатів України під час десятого пленарного засідання другої сесії Верховної Ради України, яке відбулось 4 квітня 2013 р. Позивач зазначає, що протиправні дії та бездіяльність відповідача є порушенням конституційних норм, які регулюють роботу Верховної Ради України, що призвело до порушення його особистих прав як громадянина України, та унеможливили виконання його обов'язків як народного депутата України. Такі дії та бездіяльність є порушенням статей 19, 82, 84, 91 Конституції України, статей 26, 46, 47 Регламенту Верховної Ради України.

Позивач просив суд визнати протиправною бездіяльність Верховної Ради України щодо нездійснення реєстрації народних депутатів України за допомогою електронної системи та непроведення поіменного голосування народних депутатів під час десятого пленарного засідання другої сесії Верховної Ради України, яке відбулось 4 квітня 2013 р., а також визнати протиправними дії Верховної Ради України щодо здійснення голосувань за межами встановлених місць для голосування під час десятого пленарного засідання другої сесії Верховної Ради України.

Позивач у судовому засіданні позовні вимоги підтримав та просив позов задовольнити в повному обсязі.

Представник відповідача у письмовому запереченні та в судовому засіданні просив відмовити в задоволенні позовних вимог в повному обсязі, оскільки всі дії відповідача під час проведення десятого пленарного засідання другої сесії Верховної Ради України 4 квітня 2013 р. узгоджуються з приписами Конституції України та Регламенту Верховної Ради України, що неодноразово підтверджувалось судовими рішеннями за аналогічними позовними заявами.

Заслухавши пояснення учасників процесу, з'ясувавши обставини справи та перевіривши їх доказами, колегія суддів приходить до висновку, що позовні вимоги задоволенню не підлягають з таких підстав.

Суд зазначає, що Вищим адміністративним судом України розглянуті справи за позовом К. Ю. А. (справа № П/800/204/13), Р. О. А. (справа

№ П/800/205/13), К. С. В. (справа № П/800/211/13), Я. І. І. (справа № П/800/222/13) до Верховної Ради України про визнання дій протиправними щодо проведення десятого пленарного засідання Верховної Ради України 4 квітня 2013 р. у приміщенні актової зали, за адресою: м. Київ, вул. Банкова 6-8, тобто поза межами зали засідань Верховної Ради України за адресою: м. Київ вул. Грушевського, 5.

Позовні вимоги по даній справі в частині визнання протиправними дій Верховної Ради України щодо здійснення голосування за межами встановлених місць під час десятого пленарного засідання другої сесії Верховної Ради України 4 квітня 2013 р. є аналогічними позовним вимогам по зазначеним справам за позовами К. Ю. А., К. С. В., Я. І. І., Р. О. А.

Відповідно до ч. 1 ст. 72 КАСУ обставини, встановлені судовим рішенням в адміністративній, цивільній або господарській справі, що набрало законної сили, не доказуються при розгляді інших справ, у яких беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини.

Постановами Вищого адміністративного суду України від 11 квітня 2013 р. (справа № П/800/204/13), від 24 квітня 2013 р. (справа № П/800/205/13), від 24 квітня 2013 р. (справа № П/800/211/13), від 29 травня 2013 р. (справа № П/800/222/13), які набрали законної сили, були встановлені наступні обставини, які не підлягають доказуванню, а саме: 2 квітня 2013 р. у зв'язку з блокуванням зали засідань Верховної Ради України за адресою: м. Київ, вул. Грушевського, 5, вечірнє засідання Верховної Ради України не було закрито. 4 квітня 2013 р. о 10 год 45 хв, у зв'язку з продовженням блокування, пленарне засідання Верховної Ради України продовжилось в конференц-залі Верховної Ради України за адресою: м. Київ, вул. Банкова, 6-8, яке розпочалось з вирішення питання про місце його проведення. За результатами голосування Верховна Рада України прийняла рішення про проведення пленарного засідання в конференц-залі на вул. Банковій, 6-8. В подальшому, за пропозицією голови Верховної Ради України Р. В. В., було прийнято рішення про проведення пленарного засідання без використання електронної системи, та проведення голосування шляхом підняття руки, за що проголосували 243 народних депутати України, один утримався.

На пленарному засіданні 4 квітня 2013 р. прийнято в цілому 9 законів України та прийнято за основу 13 законопроектів.

В позовних вимогах Б. В. Б. зазначає, що здійснення голосування за межами встановленого місця для проведення голосування, тобто, поза залом засідань Верховної Ради України та без проведення реєстрації народних депутатів України за допомогою електронної системи і без проведення поіменного голосування є протиправними, а тому всі нормативно-правові акти прийняті з порушенням встановленої процедури.

Колегія суддів вважає такі доводи позивача необґрунтованими з таких підстав.

Суд зауважує, що вимоги позивача про визнання протиправними бездіяльності відповідача щодо нездійснення реєстрації народних депутатів України за допомогою електронної системи та непроведення поіменного голосування народних депутатів під час десятого пленарного засідання другої сесії Верховної Ради України, яке відбулось 4 квітня 2013 р. є похідними від основної позовної вимоги про правомірність здійснення голосування та прийняття рішень в цей день не в залі засідань Верховної Ради України за адресою: м. Київ, вул. Грушевського, 5.

Відповідно до Конституції України, Верховна Рада України є єдиним органом законодавчої влади в Україні, яка працює сесійно (ст. 75). Засідання Верховної Ради України проводяться відкрито. Рішення Верховної Ради України приймаються виключно на її пленарних засіданнях шляхом голосування, яке здійснюється на засіданнях Верховної Ради України народним депутатом України особисто (ст. 84). Відповідно до ст. 76 Конституції України конституційний склад Верховної Ради України — чотириста п'ятдесят народних депутатів України.

Частиною 5 ст. 82 Конституції України встановлено, що порядок роботи Верховної Ради України встановлюється Конституцією України та законом про регламент Верховної Ради України.

Статтею 2 Закону України від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI, яким затверджено Регламент Верховної Ради України, визначено місце проведення засідань Верховної Ради у будинку Верховної Ради (м. Київ, вул. Грушевського, 5). Частиною 2 цієї статті встановлено, що за рішенням Верховної Ради, прийнятим більшістю народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради, її засідання можуть проводитися в іншому місці.

Як вже було зазначено, рішення про проведення засідань Верховної Ради України 4 квітня 2013 р. за адресою: м. Київ вул. Банкова 6-8, прийнято за результатами голосування більшістю народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України (за — 244, проти — 0, утрималось — 0). Вказана обставина також підтверджується стенограмою пленарного засідання від 4 квітня 2013 р.

На підставі наведеного колегія суддів доходить висновку про відсутність протиправних дій та рішень Верховної Ради України щодо проведення засідання парламенту за адресою: м. Київ вул. Банкова 6-8, оскільки рішення відповідача про зміну місця проведення засідань є законним і не суперечить приписам Регламенту Верховної Ради України.

Колегія суддів також вважає безпідставними позовні вимоги Б. В. Б. про визнання протиправною бездіяльності Верховної Ради України щодо нездійснення реєстрації народних депутатів України за допомогою електронної сис-

теми та непроведення поіменного голосування народних депутатів під час десятого пленарного засідання другої сесії Верховної ради України, яке відбулось 4 квітня 2013 р., з огляду на наступне.

Частиною 1 ст. 26 Регламенту встановлено, що перед відкриттям кожного пленарного засідання проводиться реєстрація народних депутатів особисто на підставі пред'явлення посвідчення народного депутата та підтвердження своєї присутності власноручним підписом. У залі засідань Верховної Ради народний депутат реєструється за допомогою електронної системи в такий спосіб, що унеможливорює здійснення реєстрації замість народного депутата іншою особою.

Тобто законодавчо визначено, що реєстрація народних депутатів за допомогою електронної системи здійснюється у випадку проведення пленарного засідання у залі засідань Верховної Ради України. Оскільки судом визнано правомірним рішення парламенту про проведення засідання за адресою: м. Київ, вул. Банкова 6-8, то відсутність електронної реєстрації не є порушенням Регламенту.

Статтею 37 Регламенту визначено, що рішення Верховної Ради приймаються відкритим або таємним голосуванням у порядку, визначеному цим Регламентом (статті 47–50). Відкрите голосування здійснюється:

1) кожним народним депутатом особисто за допомогою електронної системи в такий спосіб, що унеможливорює голосування замість народного депутата іншою особою. Результати голосування фіксуються поіменно, в тому числі з можливим роздрукуванням результатів голосування кожного народного депутата;

2) шляхом підняття руки (у разі відсутності технічної можливості голосування за допомогою електронної системи).

Тобто обрання виду і способу проведення голосування передбачено Регламентом і відноситься до внутрішньо-організаційних питань.

Як встановлено судом, 4 квітня 2013 р. голосування народними депутатами під час проведення пленарного засідання здійснювалось шляхом підняття руки, що підтверджується стенограмою пленарного засідання від 4 квітня 2013 р. Рішення про проведення голосування таким способом прийнято у зв'язку з відсутністю технічної можливості голосування за допомогою електронної системи, оскільки зала засідань Верховної Ради України була заблокована. Рішення та дії відповідача не суперечать приписам п. 2 ч. 2 ст. 37 Регламенту, якою передбачена можливість голосування шляхом підняття руки, а тому не можуть визнаватись протиправними.

Позивач наголошує на порушенні відповідачем приписів частин 2 та 3 ст. 47 Регламенту, відповідно до яких рішення Верховної Ради приймаються шляхом відкритого поіменного голосування, крім випадків, передбачених цим Регламентом, коли проводяться таємне голосування шляхом подачі

бюлетенів (ч. 2 ст. 47); голосування здійснюється народним депутатом особисто за допомогою електронної системи шляхом голосування «за», «проти» або «утримався» в залі засідань Верховної Ради або у визначеному для таємного голосування місці біля залу для пленарних засідань (ч. 3 ст. 47).

Судом встановлено, що відповідачем забезпечено проведення поіменного голосування під час пленарного засідання другої сесії Верховної Ради України, яке відбулось 4 квітня 2013 р., оскільки саме 244 народних депутати здійснювали особисто (поіменно) голосування шляхом підняття руки. Такий спосіб голосування передбачено п. 2 ч. 2 ст. 37 Регламенту. Як вже зазначено, блокування трибуни перешкоджало проведенню пленарного засідання 4 квітня 2013 р. в залі засідань Верховної Ради України за адресою: м. Київ, вул. Грушевського, 5, що стало причиною для проведення відкритого поіменного голосування без застосування електронної системи. Частиною 1 ст. 47 Регламенту передбачено, що відповідно до ч. 2 ст. 84, ст. 91 Конституції України Верховна Рада приймає рішення виключно на її пленарних засіданнях після обговорення питань більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради, крім випадків, передбачених Конституцією України та цим Регламентом. Вказані приписи закону відповідачем не порушені, а голосування здійснювалось у відповідності до приписів Регламенту шляхом відкритого поіменного голосування.

В рішенні Конституційного Суду України від 27 червня 2000 р. № 2-уп/2000 про припинення конституційного провадження у справі за конституційними поданнями 57 та 69 народних депутатів України щодо «визнання неконституційними актів, прийнятих на засіданні частини народних депутатів України у приміщенні «Українського дому» 21 січня та 1 лютого 2000 р. (справа № 1-27/2000) зазначено, що в більшості європейських держав існує принцип, згідно з яким правила процедури є внутрішньою справою парламенту, оскільки законодавча влада має достатньо засобів самоконтролю та перевірки прийнятих нею рішень. В Україні питання організації та порядку роботи Верховної Ради України віднесені до сфери конституційно-правової регламентації. Виходячи з того, що функціональний аспект законодавчого процесу чітко регламентований процедурами, дотримання яких є умовою визнання рішень парламенту безспірно прийнятими, Конституція України поставила регламент Верховної Ради України на рівень закону.

З таких підстав, враховуючи постанови Вищого адміністративного суду України від 11 квітня 2013 р. (справа № П/800/204/13), від 24 квітня 2013 р. (справа № П/800/205/13), від 24 квітня 2013 р. (справа № П/800/211/13), від 29 травня 2013 р. (справа № П/800/222/13), які набрали законної сили, колегія суддів доходить висновку, що відповідачем дотримано регламентованої процедури проведення пленарного засідання другої сесії Верховної Ради України 4 квітня 2013 р., яке відбулось за адре-

сою: м. Київ, вул. Банкова 6-8. Крім того, в судовому засіданні не знайшли свого підтвердження доводи позивача про протиправну бездіяльність Верховної Ради України щодо нездійснення реєстрації народних депутатів України за допомогою електронної системи та непроведення поіменного голосування народних депутатів під час десятого пленарного засідання другої сесії Верховної Ради України, яке відбулось 4 квітня 2013 р., у зв'язку з чим відмовляє Б. В. Б. у задоволенні позовних вимог до Верховної Ради України в повному обсязі.

На підставі наведеного, керуючись статтями 18, 159–163, 171-1 КАСУ, суд

П О С Т А Н О В И В:

Відмовити Б. В. Б. до Верховної Ради України в задоволенні позову про визнання дій та бездіяльності протиправними.

Постанова є остаточною і не підлягає перегляду в апеляційному чи касаційному порядку.

Повний текст постанови буде виготовлений в порядку та в строки, передбачені ст. 160 КАСУ.